

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک خپرونه

شپږم کال، پنځه شپېتمه ګڼه، د لړم میاشت

نقش و
اهمیت ثبات
قیمت‌ها در
اقتصاد

د افغانستان بانک خبرتيا

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې سره سم د افغانستان مروجې پيسې او پولې واحد افغانۍ دي، له همدې امله هيله لرو خو ټول افغانان د وطن او ملي ارزښتونو پر وړاندې خپل مسووليت په ټولو برخو کې په ځانگړې توگه د افغانۍ پيسو د لا دود او ترويج په برخه کې تر سره کړي. ●

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسوول: یمه عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: مدیریت نشرات

فوتوژونالیست: زیرک ملیا

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکي: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکي: www.centralbank.gov.af

د دې ګڼې مطالب

کاهش ارزش افغانی در مقابل اسعار علل اقتصادی ندارد

مجموعه ای از تحایف محترم حامد کرزی به خزانه د افغانستان بانک تحویل داده شد

تدویر برنامه های آموزشی هدف اصلی ارتقای ظرفیت ها و نظارت بهتر از عملکرد نظام بانکی

نقش و اهمیت ثبات قیمتها در اقتصاد

نگاهی کوتاه بر روند تحولات اقتصادی جهان اکتوبر 2012

چگونگی تحلیل نظام اقتصاد کنونی افغانستان

د مخ په ودې هېوادونو پېژندنه

نمایشگاه بین المللی زراعتی در کابل برگزار گردید

زندګینامه مختصر دانشمند فقید کشور پوهاند شهیدی

سوسیال بازار (سوسیال مارکیت)

نقش فوتو ژورنالیزم در انعکاس فعالیت های اقتصادی

نیازمندی کشور ها به ترویج پولی ملی شان

گذرگاه مرزی حیرتان: شهرکی برای رویا های بزرگ

زنان بهترین مدیران امور اقتصادی خانواده

با اصطلاحات حقوقی و اقتصادی آشنا شوید

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

له کورنیو صنایعو څخه ملاتړ؛ د پانگې اچوونې د لا ودې لامل کیږي

افغانستان له څو لسیزو کورنیو جنګونو او کړکېچ څخه وروسته، له ۲۰۰۳ کال څخه تر اوسه پورې په مختلفو اقتصادي برخو کې د پانگې اچوونې له پلوه تر ټول ښه ځای تر لاسه کړی دی. د افغانستان اسلامي جمهوري دولت د پانگې اچوونې د لا ودې او پیاوړتیا په موخه په بیلابیلو اقتصادي اړخونو کې ډېری هڅې او کوښښونه کړي دي، تر څو افغان سوداګر او پانگې اچونکي د هېواد په دننه کې پانگې اچوونې ته پراختیا وبخښي. همدارنګه یو له مهمو مسائلو او اړتیاوو څخه چې زیاته پاملرنه غواړي په نورو برخو کې د هېواد د کورنیو صنایعو ملاتړ دی څو کورني متشیشین او تولیدوونکي په بشپړ باور او ډاډ د پانگې اچوونو له لارې خپل تشبثات او اقتصادي کړنو ته د هېواد د اقتصادي ودې او پرمختیا په موخه له نن څخه لا پراختیا وبخښي. د افغانستان اسلامي جمهوریت د سوداګرۍ وزارت په دې وروستیو کې معقول تصمیمونه نیولي چې د بازار په کار کې لاسوهنه او د هېواد له کورنیو محصولاتو او نوي صنایعو څخه د بهرنیو توکو په وړاندې ملاتړ وکړي چې دا نوی سیاست د افغانستان اسلامي جمهوریت د وزیرانو شورا، نړیوالو مالي مؤسسو په ځانګړې توګه د پیسو نړیوال صندوق، نړیوال بانک او اسیایي پرمختیایي بانک لخوا د تایید وړ ګرځیدلی. البته مخکې له دې دولت د بازار اقتصاد د اصل پر بنسټ، په بازار کې د لاسوهنې حق نه درلوده.

د پورته تصمیمونو په پام کې نیولو سره چې د افغانستان اسلامي جمهوریت سوداګرۍ وزارت لخوا د کورنیو تولیداتو د ملاتړ په موخه نیول شوي دي په بهرنیو توکو او اجناسو کې به له دې وروسته کموالی او د کورنیو تولیداتو په وده کې به لا زیاتوالی راشي څو د هېواد کورنۍ صنعت په خپلو پخو ودیروي او همدارنګه وکولای شي له نورو بهرنیو اسعارو سره سیالي وکړي.

په هېواد کې د کورنیو تولیداتو او پانګو اچوونو وده او زیاتوالی دا ډول معقول او هر اړخیزو ملاتړو ته اړتیا لري څو دولت له هغوي څخه په مختلفو اشکالو ملاتړ او په مختلفو لارو او طریقو، د کورنیو صنایعو تولیدوونکي تشویق کړي او همدا ډول دولت باید په خپلو پیروندو کې کورني توکو ته د بهرنیو توکو په وړاندې ترجیح ورکړي، په مالیاتي برخه کې چې له کورنیو تولیداتو څخه اخیستل کیږي نوې کتنه وشي څو د بهرنیو توکو په پرتله له کورنیو توکو څخه مالیات کم وضع شي، په بهرنیو توکو چې مشابه یې د هېواد په دننه کې تولید کیږي مالیات نسبتاً لوړ وضع شي تر څو پانګه اچوونکي تشویق او د پانگې اچوونې کچه لوړه کړي چې په همدې ترتیب به په هېواد کې د پانگې اچوونې زیاتوالي سره هغه شمېره خلکو ته چې له بیکارۍ څخه ځوریږي، د کار زمینې برابرې شي او په پایله کې دا ډول وده او اقتصادي پراختیاوې، زموږ هېواد له لګښتي وضعیت څخه راباسي او په ځان بسیاینې او سوکالۍ لوري ته یې بیایي. ●

د افغانستان د بانکدارۍ قانون

څوارلسمه ماده:...

(۲) د د افغانستان بانک کولای شي تر دغو شرایطو لاندې د فرعي دفتر یا نمایندګۍ د دفتر اجازه لیک لغوه کړي: ۱- اجازه لیک د ناسمو او غولونکو اطلاعاتو د ورکولو یا د غوښتنلیک د وړاندې کولو په وخت کې د نورو سرغړونو د تر سره کولو پر اساس صادر شوی وي.

۲- هغه بانک چې اجازه لیک په واک کې لري، د بانکوالۍ جواز یې له لاسه ورکړی وي یا یې پر خلاف د ورکشکګۍ اقدامات پیل شوي وي او یا یې خاوندانو د بانک د انحلال تصمیم نیولی وي.

۳- له صادريدو څخه د دوولسو میاشتو په ترڅ کې له خپل اجازه لیک څخه د بانک ګټه نه اخستل.

۴- د اجازه لیک لرونکې فرع یا نمایندګۍ دفتر، خپل فعالیتونه په ناسالنه یا غیر محتاطانه توګه مخکې بیولي وي یا ئې د لاس رسیدنې وړ وجوهو موجودیت یا د دیونو د وړکړې وړتیا (قابلیت) یې تمديد کړی وي یا یې په یو ډول د د افغانستان بانک قانون، مقررات او دستورونو یا ئې د د افغانستان

بانک د اجازه لیک منضمه شرایط یا محدودیتونه یا یې واک نقض کړی وي.

۵- د اجازه لیک لرونکې فرعي دفتر یا ئې نمایندګۍ، د جنايې فعالیتونو مرتکب شوي وي.

۶- د دې قانون د دولسمې مادې د (۲) فقرې په (۲ او ۳) جز کې درج شوي شرطونه نه وي رعایت شوي.

۷- د اجازه لیک لرونکي بانک یا فرعي دفتر چې د د افغانستان بانک د صادره مقرراتو د حکمونو چې پر هغو باندې اعمال شوي دي یا د د افغانستان بانک په قانون کې د نورو اټکل شوو مقرراتو، له رعایتولو څخه ډډه کړي وي.

۸- د فرعي یا نمایندګۍ دفتر د اجازه لیک لرونکي بانک، د خپل دفتر د تړلو تصمیم نیولی وي.

۹- په هغه صورت کې چې د بانک د اداري، عملیاتي دستگاه، د دفترونو یا د نمایندګۍ یا فرع د دفتر د سندونو ټول یا د پام وړ برخه، د د افغانستان له مخکینۍ لیکلې اجازې پرته بهر ته لیږدول شوي وي او پر هغو باندې څارنه د د افغانستان بانک لپاره ستونزمنه شوی وي.

۱۰- د هغه بانک څارنه چې فرعي یا د نمایندګۍ دفتر د هغې مربوط دی، د د

افغانستان بانک لپاره ستونزمنه شوی وي. (۳) په هغه صورت کې چې د د افغانستان بانک، د بانکي جواز یا اجازه لیک د لغوه کولو تصمیم ونیسي مکلف دی د هغه دلایل وړاندې کړي او مربوطه بانک ته خبر ورکړي او موضوع د بانکونو د مرکزي ثبت په دفتر کې ثبت کړي.

د غیر مېشت بانک د لغوې د تصمیم خبر ورکول، د فرعي د دفتر یا نمایندګۍ له لارې صورت مومي.

(۴) د داخلي بانک د بانکي جواز یا د غیر مېشت بانک د فرعي دفتر د اجازه لیک د لغوې په هکله تصمیم، د دې قانون د څلور پنځوسمې د حکم مطابق، صورت مومي او د بانک یا فرعي دفتر د شتمنیو، دفترونو او سندونو د واکمنۍ په لاس کې اخیستلو لپاره د متولي انتصاب پکې شامل دی.

(۵) نیول شوي تصمیمونه د دې مادې په (۳) فقره کې درج شوي حکم مطابق، مربوط مراجعو ته د هغو له خبر ورکولو وروسته نافذ ګڼل کیږي. ●

کاهش ارزش افغانی در مقابل اسعار

علل اقتصادی ندارد

روز سه شنبه ۲۳ عقرب سالروان کنفرانس مطبوعاتی پیرامون حفظ ثبات پول افغانی در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک تدویر یافت. درین کنفرانس محترم نورالله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک، محترم خان افضل هده وال معاون اول و الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک، آمرین دیپارتمنت های د افغانستان بانک، تعدادی از صرافان مجوز سرای شهزاده و نمایندگان رسانه های اطلاعات جمعی اشتراک ورزیده بودند.

ابتدا محترم نورالله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک طی این کنفرانس مطبوعاتی علت کاهش افغانی در مقابل اسعار را خروج ارز بطور قاچاق از افغانستان عنوان کرده گفت "نوسان اخیر نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی فکتور اقتصادی ندارد. زیرا میزان عواید ناخالص داخلی در سال جاری تا هنوز به ۷.۱ فیصد رسیده است در حالیکه در سال گذشته ۳.۵ فیصد بود. میزان تورم پولی در سال جاری تا اکنون ۵.۴ فیصد سنجش شده در حالیکه این رقم در سال گذشته به ۱۱ فیصد می رسید. به همین ترتیب ذخایر ارزی افغانستان که طی سال گذشته چیزی در حدود ۶ میلیارد دالر بود در حالیکه امروز بیشتر از ۷ میلیارد دالر می باشد.

از اینرو د افغانستان بانک منحنی بانک مرکزی کشور با در نظر داشت رشد اقتصادی کشور و سیاست های پولی بانک مرکزی برای کنترل نقدینگی و ثبات پول افغانی در نظر دارد تا تغییراتی را در روند لیلان ارز وارد نماید که امیدواریم به زودترین فرصت نتیجه مطلوبی در قبال داشته باشد! ❖

در همین حال رئیس گُل د افغانستان بانک به نقش منفی خروج اسعار بطور قاچاق از کشور اکیداً اشاره نموده و آنرا یک عمل غیر قانونی که سبب بروز چنین مشکلات می شود خواند. بر اساس مصوبه مجلس شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان هیچ فرد اجازه خروج اسعار بیشتر از ۲۰ هزار دالر امریکایی یا معادل آن به سایر ارزها را از طریق میدان های هوایی و سایر بنادر کشور ندارد. در صورتیکه اضافه تر از محدوده تعیین شده بطور قاچاق انتقال یابد، با حامل آن برخورد قانونی صورت گرفته و به مراجع عدلی و قضایی معرفی خواهد شد.

محترم دلاوری در رابطه به حفظ ثبات افغانی در بازار گفت: قراریکه شما آگاهی دارید ما کنترل نشر پول افغانی را به شکل دوامدار

در اختیار داریم و نشر پول افغانی را مطابق به سیاست های پولی کشور در حالت توازن عیار و استوار ساخته ایم، میزان عرضه و نشر پول به بازار را مطابق به معلومات مفصلی که از ارگانهای ذیربط به ویژه وزارت مالیه در قسمت رشد اقتصادی، رشد بودجوی و سایر مسایل اقتصادی اخذ می گردد، انجام میدهم. ما وسایل و ابزار مختلف در اختیار داریم تا از آن در بازار جهت حفظ و ثبات پول ملی استفاده نمائیم و مداخله ما در بازار بر اساس سیاست پولی معقول د افغانستان بانک صورت می گیرد. اجرای این سیاست ها بر اساس احتیاج پول در بازار مطرح گردیده است که باید ثبات پول افغانی را به یک معیار معین نگهداری کنیم. در صورتیکه در بازار بعضی بازی ها صورت بگیرد ما مستقیماً در آن مداخله کرده و نمی گذاریم تا منتج به بی ثباتی پول افغانی گردد و همچنان جهت حفظ و ثبات پولی کشور از هر گونه وسایل دست داشته و ممکن استفاده به عمل خواهد آمد.

محترم رئیس گُل د افغانستان بانک پیرامون انتقالات پولی از طریق بانکهای تجارتي گفت: در قسمت انتقالات پولی دقت، سعی و کوشش فراوان بخرچ میدهم تا انتقالات تجارتي بر اساس بل و اسناد خریداری صورت گیرد و جنس خریداری شده باید طبق قرار داد و پروسیجر فیصله شده به افغانستان حتماً وارد گردد، تمام اسنادی که در این رابطه می باشد دقیقاً کنترل می گردد و هیچ فردی نمی تواند با اسناد غیر قانونی پول را به خارج از کشور انتقال دهد در صورتیکه با چنین انتقالات غیر قانونی روبرو می شویم با متخلفین آن برخورد قانونی صورت میگیرد.

د افغانستان بانک به تلاش خود در این راستا بصورت متداوم ادامه خواهد داد. امید است با استفاده از ابزار های سیاست پولی که بانک مرکزی در اختیار دارد، ثبات پول افغانی در مقابل سایر ارزها حفظ، تا مشکلات از این رهگذر دوباره بروز ننماید. ●

مجموعه ای از تحایف محترم حامد کرزی به خزانه د افغانستان بانک تحویل داده شد

اهدا می گردد بایست به خزانه د افغانستان بانک سپرده شود. اینک به سلسله تحویلی تحایف قبلی، محترم رئیس جمهور اسلامی افغانستان بار دیگر تحایف خویش را جهت تحویلی به خزانه دولت به د افغانستان بانک فرستاد. این تحایف ذاتاً دارای ارزش های مادی و معنوی فوق العاده بالا می باشند، اهدای این تحایف از جانب جلالتماب حامد کرزی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان، نشان دهنده فرهنگ ارزشمندی است که روحیه از خود گذری به نفع جامعه و دولت را تقویت می بخشد که این فرهنگ را بایست در

الحاج محمد عیسی طراب معاونین د افغانستان بانک، محترم الحاج شجاع محمد امل رئیس کادر و پرسونل دفتر مقام ریاست جمهوری، تعدادی از آمرین ادارات د افغانستان بانک و نمایندگان رسانه های تصویری، صوتی و نوشتاری اشتراک ورزیده بودند. ابتداء محترم نورالله دلاوری رئیس گُل د افغانستان بانک صحبت نموده گفت: مطابق قانون اساسی افغانستان تحایفی که از جانب سران دول و کشورهای خارجی به رئیس جمهور، معاونین ریاست جمهوری و سایر اراکین بلند رتبه دولت جمهوری اسلامی افغانستان

به سلسله تسلیمی تحایف و مدال هایی که از جانب روسای جمهور و سران دول و حکومت های کشورهای خارجی به مناسبت های مختلف به جلالتماب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان اعطاء می گردد، روز دوشنبه ۱۰ عقرب سال روان تعدادی از تحایف متذکره طی محفلی که در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک تدویر یافته بود رسماً به خزانه د افغانستان بانک تسلیم داده شد.

در محفل متذکره محترم نور الله دلاوری رئیس گُل د افغانستان بانک، محترم خان افضل هده وال و محترم

رئيس جمهور اسلامي افغانستان تحاييفي را که از جانب سران دول و ساير کشور های خارجي به مناسبت های مختلف، برای شان اعطا گردیده است و جزيی از ذخاير معنوی و تاریخی کشور ما محسوب می گردد، به خزانه بانک مرکزی افغانستان تسليم نموده است. اینک ما شاهد تسليمی بعضی از تحاييف دیگر شان می باشیم که عبارت اند از: یک قاب ساعت طلا و دوازده عدد سکه طلا که در هنگام دو سفر جلالتماب به کشور کویت از طرف اعلی حضرت امير کویت برای شان اهدا گردیده است که اینک تحاييف متذکره از جانب هیئت موظف، جهت نگهداری در جمع دارایی های دولت جمهوری اسلامی افغانستان به بانک مرکزی کشور تسليم داده می شود.

بعداً سند تسليمی تحاييف مذکور از جانب نماینده خزانه داری گُل د افغانستان بانک و رئيس منابع بشري مقام محترم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان به امضا رسید که هیئت خزانه داریکُل تحاييف فوق الذکر را رسماً تسليم شد.

در اخير این محفل محترم دلاوری رئيس گُل د افغانستان بانک به سوالات ژورنالستان رسانه های اطلاعات جمعی پاسخ ارائه نمود. ●

ما از زمانه های قدیم مانند عصر باختری و ... مسکوکات، فلزات گرانبها و همچنان اسناد بانکداری را که نشان دهنده هویت و تاریخ ما است نزد خویش و خزانه د افغانستان بانک داریم که از طریق ایجاد یک موزیم می خواهیم آنها را به مردم خود معرفی و شناسایی بیشتر نماییم.

بعداً محترم شجاع محمد امل رئيس منابع بشري مقام محترم ریاست جمهوری طی صحبتی گفت: به تداوم تحویلی تحاييف و مدال های رئيس جمهور و ساير مقامات دولتی، سلسله تحویلی ساير تحاييف به د افغانستان بانک در آینده ادامه خواهد یافت. در جریان یازده سال گذشته جلالتماب

تمام سطوح دولت و جامعه هر بیشتر از امروز، ترویج بخشید. محترم رئيس گُل د افغانستان بانک در رابطه به حفظ و نگهداشت تحاييف رجال بر جسته دولت افزود: ما در رابطه به ایجاد یک موزیم به سطح بانک های مرکزی تلاش ورزیده و کار می کنیم که روند و مراحل بانکداری را در کشور توضیح و تشریح نماید و برای بینندگان و علاقه مندان این موزیم نشان خواهیم داد که در افغانستان از چه زمانی، پول و بانکداری رایج گردیده است. همچنان تحاييف رجال برجسته دولتی که تسليم خزانه د افغانستان بانک می گردد در آنجا به نمایش گذاشته خواهد شد.

تدویر برنامه های آموزشی هدف ارتقای ظرفیت ها و

نظارت بهتر از عملکرد نظام بانکی

امید بعد از این امور نظارتی هر چه بیشتر از امروز دقیق صورت گیرد، تا در آینده به مشکلات مواجهه نشویم، زیرا در حال حاضر با چالش های مهمی روبرو هستیم. بناً لازم و ضروریست تا سیستم بانکداری خود را بیشتر قوی و مستحکم بسازیم تا به چالش های پیشرو موفق گردیم و از فعالیت بانکهای خصوصی کشور بهتر نظارت بعمل آورده بتوانیم، بعد از این افتتاح حسابات بانکی باید قانونی باشد، تا به مشکلات گذشته که دامنگیر ما شده بود، مواجهه نشویم.

در مورد قضیه گذشته کابل بانک همه معلومات داریم، فعلاً وظیفه هیئت عامل د افغانستان بانک است تا در رابطه مطابق فیصله هیئتی که در رأس آن محترم رئیس جمهور اسلامی افغانستان قرار دارد با قاطعیت عمل شود تا این قضیه در مدت یکماه تصفیه شود، در ورکشاپ امروزه باید روی تمام بخش های نظارت بحث جدی صورت گیرد و نواقص موجود از میان برداشته شوند.

افتتاح حسابات بانکی باید بر اساس قوانین

نظارت بانکی مؤثر از جمله پیش شرط های اساسی برای حصول اطمینان از صحت عملکرد نظام اقتصادی کشور است. هدف اصلی نظارت بانکی، حفظ ثبات نظام مالی و افزایش اعتماد به آن از طریق کاهش خطرات برای امانت گذاران و سایر داینین است. از این رو نظارت در پی آن است تا اطمینان یابد که بانک ها به شیوه ای مصون و صحیح عمل نموده؛ در مقابله با خطرات محصولات خود، از سرمایه و ذخایر کافی برخوردار اند. بانک مرکزی افغانستان که وظیفه نظارت بر بانک ها و مؤسسات اعتباری را بر عهده دارد همیشه جهت بلند بردن مهارت های مسلکی کارمندان تلاش نموده است تا با بهره گیری از متخصصین حرفه ای و تخصصی برنامه های آموزشی را بخصوص برای کارمندان آمریت نظارت امور مالی راه اندازی نماید و در این راستا ضمن تجدید ساختار تشکیلاتی آمریت نظارت امور مالی، مرور و تعدیل قانون و مقررات احتیاطی بانکداری در روشنائی اصول پذیرفته شده بین المللی کمیته (بازل) را سرلوحه فعالیت های خود قرار داد. به سلسله برنامه های ارتقای ظرفیت کارمندان آمریت نظارت امور مالی برنامه آموزشی تحت عنوان "نظارت و تحلیل خارج ساحه" بتاريخ ۱۳ عقرب سال روان در مرکز آموزشی د افغانستان بانک شروع به کار نمود.

محترم نورالله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک در افتتاح کورس آموزشی مذکور صحبت نموده گفت: در حقیقت این ورکشاپ آموزشی یکی از پروگرام های مؤسسه آی ام ایف است که هدف از تدویر آن، آموزش مامورین بانکهایی که عضویت آی ام ایف را دارند میباشد. ما جهت نظارت بهتر از عملکرد بانکهای خصوصی پروگرام پنج روزه را به همکاری میتک در کابل روی دست گرفته ایم تا کارمندان بانک مرکزی با بعضی شیوه ها و طرق امروزی سیستم نظارت برعلاوه بعضی تجارب قبلی که از قضیه کابل بانک آموخته اند، آشنا شوند.

داد و در رابطه تفاهم نامه امضا گردید و سرانجام از آنها تضمین جایداد نیز صورت گرفت که پول را به شکل قرضه گرفته و دو باره می پردازند. تقریباً ۱۸۵ میلیون دالر جایداد ها به شمول جایداد های کابل بانک در ذبی که پنجاه ملیون دالر میشود به دسترس کابل بانک قرار گرفته است، جایداد های دیگر کابل بانک که در داخل کشور است، جمعاً مبلغ ۵۴۱ ملیون دالر می شود. از جمله پول های مجموعی مصرف شده در حدود ۶۰٪ پول دولت به سه کتگوری بدست آمده است. نظر به فیصله قبلی، جایداد های کشف شده در ذبی تحت نظر هیئت مرکب از د افغانستان بانک، مدیریت تصفیه کابل بانک، لوی خانونالی، ستره محکمه از طریق دفتری که بنام لند دیپارتمنت یاد می شود و در ذبی است، بصورت مجموعی لیلان می شود و محصول آن به حساب قروض تصفیه کابل بانک و بعداً به د افغانستان بانک منتقل می گردد، امکان دارد تا پول فروش جایداد ها بشکل مجموعی نسبت به فروش انفرادی کمتر باشد، اما چیزی که درین وقت مهم است، زمان و شرایط فعلی میباشد، زیرا درین مورد جناب محترم حامد کرزی رئیس جمهور اسلامی افغانستان نیز فرموده است که در حال حاضر ارزش وقت نسبت به دالر برای ما مهمتر است. شما هم در جریان قرار دارید که افغانستان با ممالک همکار قرار دادی را امضا نموده است که بر مبنای آن تا پنج سال آینده سالانه حدود پنج میلیارد دالر به افغانستان از جانب آنها کمک صورت می گیرد که پرداخت پول مذکور در پنج سال آینده مربوط به فیصله قضیه کابل بانک است، ما باید درین مورد به تعهد خویش عمل نمائیم و خلاصه اینکه به هر شکل ممکن و قانونی که امکان پذیر باشد نظر به تصمیم اخیر رئیس جمهور اسلامی افغانستان و تحت نظر هیئتی که از جانب آنها تعیین و توظیف گردیده است موضوع کابل بانک را بکلی خاتمه خواهیم بخشید و همچنان با تجارب قبلی که داریم در قسمت نظارت از بانکها سعی و تلاش همه جانبه بخرج دهیم تا به مشکلات گذشته روبرو نشویم.

این ورکشاپ آموزشی ۵ روز ادامه نمود که توسط یکتن از مشاورین نظارت بانکهای مرکز کمک های تکنیکی منطقوی خاور میانه (Middle East Regional Technical Assistance Center) بنام رشید عواد راه اندازی گردید.

طبق گزارش دیپارتمنت نظارت امور مالی در این برنامه آموزشی ۱۴ تن از بخش های مختلف آمریت نظارت امور مالی بخصوص کارمندان جدیدالتقرر این آمریت اشتراک ورزیده بودند و روی موضوعات چون: تحلیل سرماییه بانکها، تحلیل کیفیت دارایی بانکها، تحلیل خارج ساحه و گزارشدهی، تحلیل بانکهای مهم و سیستماتیک، اهداف اساسی نظارت خارج ساحه، اندازه گیری خطرات سیالیت، نظارت بانک های ضعیف و چارچوب تنفیذی، تحلیل کلی وضعیت و عملکرد نظام بانکداری، تحلیل صورت حسابات مالی، عناصر اساسی گزارش دهی خارج ساحه، شیوه های تحلیل و آزمایش فشار (Stress Testing) بحث همه جانبه صورت گرفت. ●

تطهیر پول و مبارزه علیه تروریزم افتتاح و فعالیت بانکها باید به شکل قانونی صورت گیرد تا حادثه کابل بانک بار دیگر تکرار نگردد، روی همین ملحوظ آی ایم ایف زمینه مسافرت هیئت مذکور را به کابل مهیا ساخته است تا از اندوخته های این هیئت استفاده اعظمی به عمل آید.

در مورد تصفیه قضیه کابل بانک یکماه وقت داریم که تا حال ۵۴۱ ملیون دالر از قرضه های کابل بانک بر اساس فعالیت مدیریت تصفیه بدست آمده است که ۱۸۳ ملیون دالر آن نقد، ۲۱۸ ملیون دالر آن قرضه های تجدید شده از نزد افراد و اشخاصی که از کابل بانک مقروض بودند، می باشد. زیرا سیستم قرضه دهی کابل بانک طوری نبود که مطابق لایحه و قوانین به کسانی که قرضه اخذ می کردند قرار داد می شد و بر اساس آن باز پرداخت صورت میگرفت. یک تعداد افراد که همه شان با کابل بانک ارتباط نزدیک داشتند و پول هایی را که از کابل بانک اخذ نموده بودند بنام قرضه نبود، بلکه از طریق یک صرافی در کابل و صرافی دیگر در ذبی اخذ گردیده بود، هیچ سندی در مورد وجود نداشت که دلالت بر مقروضیت آنها نماید.

زمانیکه کابل بانک بسوی خطر و سقوط در حرکت بود هیئاتی جهت بررسی و تحقیق فرستاده شد بعداً هویدا گردید که یک تعداد مردم از کابل بانک پول اخذ نموده اند اما سندی که دلالت به پول گرفتن آنها نماید وجود نداشت، بالاخره بعد از تحقیقات و تلاش های زیاد ثابت گردید که یک مقدار پولی که به حسابات آنها انتقال گردیده است، پول های کابل بانک می باشد و آنها خود قبول نمودند. بعداً با ایشان تجدید قرار

نقش و اهمیت ثبات قیمتها در اقتصاد

پژوهش و نوشته

میر احمد شکیپ، اقتصاددان سیاست پولی

تورم و انقباض پولی، دو پدیده پولی-اقتصادی اند که اقتصاد ها، معمولاً دچار آن میشوند. هر دو پدیده، اقتصاد و فعالیت های اقتصادی را متضرر ساخته و باعث عدم ثبات قیمتها میگرددند. ثبات قیمتها یک مفهوم نسبی داشته که در آن قیمتها با گذشت زمان تغییر خیلی ناچیز نموده و بعضاً تا تحت دو در صد افزایش می یابند. ثبات قیمتها دلالت به این دارد که اقتصاد در دراز مدت دچار تورم و یا هم انقباض پولی بیش از یک حد معین و ناچیز نمیشود. که به این ترتیب هدف

اساسی ثبات قیمتها به جلوگیری از تورم و انقباض پولی دوامدار با حفظ ثبات و رشد پایدار اقتصادی خلاصه می شود. طبق یک تعریف دیگر، ثبات قیمتها به وضعیتی گفته میشود که در آن سطح وسطی قیم با گذشت زمان ثابت باقی مانده و یا به اندازه ای خیلی پایین و قابل پیش بینی افزایش یابد. اهمیت ثبات قیمتها در اینست که در دراز مدت، یک اقتصاد بصورت اوسط با تورم پولی پایینتر، شاهد رشد سریعتر و پایدار تر میباشد.

بانک مرکزی اروپا ثبات قیمتها را یک افزایش متناسب سالانه تحت دو در صد شاخص قیم مستهلکین حوزه یورو تعریف میکند. ثبات قیمتها در افق زمانی متوسط، ثابت نگهداری میشود. همچنان این بانک توضیح میدهد که در پیگیری و تعقیب ثبات قیمت ها در میان مدت میخواهد تا نرخ تورم را پایینتر و تحت دو در صد نگهداری کند. دلیل هدف قرار دادن تورم پایینتر و تحت ۲ در صد اینست که یک تورم پولی ۲ در صدی برای حصول کامل مزایای ای ثبات قیم در اقتصاد به قدر کافی پایین است.

پاول والکر، رئیس اسبق بانک مرکزی ایالات متحده امریکا با ارائه تعریف کیفی از ثبات قیمتها به این باور است که ثبات قیمتها عبارت از وضعیتی است که توقعات عمومی افزایش و یا کاهش قیمتها در دراز مدت تأثیرات فراگیر بالای اقتصاد و وضع مالی ندارد. به همینگونه، گرینسپن یکی از رؤسای اسبق بانک مرکزی ایالات متحده امریکا، باور دارد که هدف ثبات قیمتها عبارت از وضعیتی است که در تحت آن عناصر اقتصادی بیشتر از آن تغییرات سطح عمومی قیمتها را حین اتخاذ تصمیم اقتصادی شان مدنظر قرار نمیدهند.

ثبات قیم موضوع مهم و مطلوب هر اقتصاد بوده و به همین دلیل، یکی از عوامل خیلی مهم در رسیدن به ثبات اقتصادی و حفظ آن پنداشته میشود که در بهبود فعالیتهای اقتصادی نقش خیلی اساسی دارد. ثبات قیم بیانگر این است که سطح قیم در اقتصاد ثابت بوده تا مردم توقعات تورمی (توقعات تورمی این معنی را افاده میکند که متشبثین و مصرف کنندگان نظر به بلند بودن سطح قیم، گمان میکنند که نرخ ها در آینده افزایش خواهند یافت و به این دلیل در معاملات اقتصادی شان افزایش نرخ تورم پولی را مدنظر قرار خواهند داد). را حین اتخاذ تصمیم اقتصادی، مدنظر قرار ندهند. تعداد کثیری از اقتصاددانان معتقد اند که تورم پولی سالانه الی ۳ در صد که بیانگر افزایش خیلی آرام سطح قیم میباشد، جهت تحریک رشد اقتصادی لازم میباشد و از اینکه سطح قیم خیلی آرام و آهسته رشد میکند، اقتصاددانان آنرا تقریباً معادل یک تورم پولی مساوی به صفر میپندارند، زیرا تورم آرام و پایین یک محرکه اساسی رشد اقتصادی پنداشته میشود. گروهی از اقتصاددانان به رهبری اسلیچر معتقد اند که از آنجایی که تورم آرام منجر به رشد و انکشاف اقتصادی می شود، پس در صورتیکه در سطح خیلی پایین آن باشد، پدیده ای مطلوب برای رشد و انکشاف اقتصادی به حساب می آید. علاوهً در صورتی که سطح عمومی قیم به یک اندازه ناچیز افزایش نماید، نمیتواند که تورم پولی تعبیر شود. زیرا اغلباً این نوع افزایش در سطح قیمت ها یک شکل فنی یا تخنیکی داشته که ناشی از احصائیه گیری های نادرست و اشتباهات در سنجش شاخص قیم مستهلکین میباشد و یا هم در صورتی که بلند رفتن قیم اجناس مشمول در سید کالاها ناشی از بهبود کیفیت آنها باشد. ❖

منفعت خود را اعظمی سازد. بناءً این امر سرمایه گذارها را تشویق می کند تا تصمیم بهتر اتخاذ نموده و در رشد اقتصادی سهم بهتر گیرند.

- ثبات قیم، نرخ سود حقیقی (نرخ سود حقیقی عبارت از نرخ سود اسمی منفی پایه تورم پولی می باشد) را کاهش میدهد. زیرا توقعات تورم پولی هنگام تعیین نرخ سود مدنظر قرار نگرفته و به آن اضافه نمیگردد. پایین بودن نرخ سود حقیقی باعث تشویق سرمایه گذاری ها گردیده و به رشد پایدار اقتصادی کمک می نماید.

- هر مصرف کننده مشتاق به انجام معامله اقتصادی در حالتی که سطح عمومی قیمتها ثابت باقی بماند، می باشد. بناءً یک مصرف کننده محتاط و معقول هیچگاهی آرزوی افزایش سطح قیم را نداشته و ثبات سطح قیمتها آسودگی بیشتر را برایش به همراه میداشته باشد.

- ثبات قیم اجراءات سیاست پولی را مؤثر تر و روشن ساخته و ایجاب جلوگیری از تورم و انقباض پولی را نموده و به پول کمک میکند تا وظیفه ذخیره ارزش خود را به خوبی به پیش برد.

پیامدهای عدم ثبات قیم:

در صورت عدم موجودیت ثبات قیم، اقتصاد دچار تورم پولی و یا انقباض پولی میگردد. که هر دو پدیده فعالیتهای اقتصادی را بگونه منفی متأثر ساخته و به اقتصاد ملی صدمه وارد می نماید. پیامدهای عدم ثبات قیم نیز در اشکال عواقب تورم پولی و انقباض پولی مطالعه میگردد که بصورت فشرده بعضی از پیامدهای مهم این دو پدیده در ذیل توضیح گردیده اند.

- عدم ثبات قیم سایه افگنی شرایط عدم اطمینان را نسبت به آینده افزایش میدهد. در صورتیکه تورم پولی بلند در اقتصاد حاکم باشد، مردم از ترس کاهش هر چه بیشتر قدرت خرید پول در آینده، پولهای دست داشته شانرا به امتعه تبدیل نموده که این امر به افزایش هر چه بیشتر قیم در بازارها منتج شده و باعث میشود تا تورم پولی به لنگر خویش به پیش رود. زیرا تورم پولی منحصراً یک نوع مالیه پنهانی بوده که با کاهش از قدرت خرید پول، صاحبان پول نقد را متضرر میسازد.

- در موجودیت یک تورم بلند در اقتصاد، مردم ترجیح میدهند تا امانات شانرا از بانکها برداشت نموده و نیز از امانت گذاری بیشتر در بانکها جلوگیری نمایند. زیرا در حالات تورمی، قدرت خرید پول کاهش یافته و مردم از ترس کاهش هر چه بیشتر آن، کوشش میکنند تا با خریداری دارایی های غیر مؤلد چون خانه، زمین، طلا، جایداد و امثال آن، از کاهش هر چه بیشتر ارزش دارایی های پولی شان جلوگیری نمایند. برداشت امانات مردم از بانکها باعث میشود که بانکها به کاهش منابع مالی و حتی مشکلات نقدینگی مواجه شوند و در نهایت منجر به ورشکستگی آنها گردد. با کاهش امانات مردم در بانکها، از قدرت اعتباردهی بانکها نیز کاسته شده و در نتیجه سرمایه گذاری ها و محصول ملی کاهش می یابند. سوالی که در این زمینه مطرح میگردد اینست که در صورتیکه بانکها در حالات

ثبات قیمتها یکی از اهداف اساسی و اولی سیاست پولی بوده که با حصول و حفظ آن، سایر اهداف سیاست پولی چون رشد پایدار اقتصادی، ثبات نرخ مبادله، توازن بیلانس تأدیات، استخدام کامل، بیطرفی پول، و توزیع عادلانه عاید که به هدف نهایی تأمین رفاه و افزایش ثروت در جامعه منتج میشود، کمک میکند.

مزایای ثبات قیمتها:

- حصول و حفظ ثبات قیم یگانه وسیله مهم برای نیل به اهداف اساسی اقتصاد ملی محسوب میشود. با ثبات قیم، از اضرار تورم و انقباض پولی در اقتصاد کاسته شده و اهدافی مانند ثبات فعالیتهای اقتصادی، رشد اقتصادی، استخدام کامل، ثبات اقتصادی و مالی، بهبود معیار زندگی و سایر اهداف اقتصاد ملی بدست می آیند.

- ثبات قیم میکانیزم قیم را در بازار شفاف ساخته و مردم میتوانند تغییر در قیمتهای اجناس مختلف را بدون افزایش عمومی در سطح قیمتها ملاحظه نمایند. به این ترتیب، ثبات قیم با کاهش چگونگی شرایط عدم اطمینان نسبت به آینده، اطمینان خاطر بیشتر را در متشبثین و مصرف کنندگان بوجود آورده و با اتخاذ تصمیم آگاهانه در مورد سرمایه گذاری و مصرف از جانب این دو گروه، منابع مالی در اقتصاد به گونه مؤثر تر تخصیص می یابند.

- تجربه کشورهای زیاد نشان داده است که ثبات قیمتها رشد اقتصادی را کمک و حمایت نموده و در تحت چنین فضایی هر کس میتواند به گونه مستقیم تصمیم بگیرد که چه را و چگونه تولید کند تا

را با مشکل مواجه میسازد. از یک طرف، به دلیل افزایش قیمتها در داخل کشور میزان صادرات کاهش می یابد و از طرف دیگر، به علت کاهش قیمت نسبی اجناس خارجی واردات افزایش می یابد. بنابر این صادرات خالص کاهش یافته و کسر در بیلانس تجارت به وجود می آید. فزونی واردات نسبت به صادرات، در صورتی که رژیم نرخ مبادله کشور متحول یا شناور باشد، با کاهش صادرات، تقاضای خارجی برای اجناس و پول داخلی کاهش می یابد و در مقابل با افزایش واردات، تقاضای داخلی برای کالاها و ارز خارجی بالا می رود و بنابراین نرخ مبادله به نفع پولهای خارجی و به ضرر پول داخلی تغییر می کند. اما چنانچه در وضعیت تورمی، کنترل ارزی وجود داشته باشد و نرخ ارز ثابت باشد، اجناس صادراتی با قیمتهای بالاتر به بازارهای جهانی عرضه می گردد و این فرایند طبیعتاً موجب کاهش قدرت رقابتی صادرات می گردد. برعکس، رشد سریع قیمتها در اقتصاد داخلی، در کنار عرضه ارزان واردات (که بر مبنای نرخ ارز تثبیت شده محاسبه شده است) ساختار تجارت خارجی را به سمت تضعیف هر چه بیشتر صادرات و تقویت واردات سوق خواهد داد. در نتیجه، صادرات خالص کاهش یافته و کشور ارز را از دست می دهد.

- تورم و کاهش ارزش واقعی پول موجب کاهش قدرت خرید دولت نیز می شود و بنابراین دولت نیز مانند سایر مصرف کنندگان مجبور است کالاها و خدمات مورد نیاز خود را گرانتر از گذشته خریداری کند. بر علاوه، دولت ناچار است دستمزد و حقوق کارمندان خود را همراه با افزایش قیمتها هر چند زمان یک بار افزایش دهد. اگر چه در دوران تورم درآمد دولت نیز افزایش می یابد، از آنجا که امکان افزایش مالیات مستقیم متناسب با تورم وجود ندارد، مالیات غیر مستقیم افزایش می یابد.

- با افزایش سریع سطح قیم که باعث کاهش قدرت خرید میگردد، کارگران نیز تقاضای مزد بلندتر را نموده و متشبین تلاش میورزند تا این افزایش مزدها را بار دیگر از طریق قیمتهای تولیدات شان جبران نمایند. که نتیجه آن تورم مزد و قیمت بوده که هر افزایش قیمتها باعث افزایش مزدها میگردد.

- افزایش سطح قیم در صورت ثابت بودن سایر عوامل، قدرت خرید پول را کاهش میدهد. اگر دارایی ها به شکل پولی ذخیره شده باشند، در آنصورت تورم پولی به معنی کاهش ارزش آن دارایی ها میباشد. فلذا مردم نظر به این دلیل در حالات تورمی می کوشند تا پولهای شانرا به خریداری دارایی های فیزیکی مانند جایداد در آرند. تغییر و تعدیل سرمایه گذاری ها از شکل تولیدی به شکل غیر تولیدی باعث خواهد شد تا منابع اقتصادی بگونه غیر مؤثر بکار انداخته شده و در نتیجه رشد اقتصادی صدمه بیند. همچنان در همچو شرایط، متشبین نظر به موجودیت شرایط عدم اطمینان نسبت به آینده، سرمایه گذاری های تولیدی شانرا به تعویق خواهند انداخت.

- تورم پولی میتواند در اثر افزایش مزدها، استخدام را کاهش دهد. زیرا شاید متشبین نیروی کار را به دلیل افزایش مزد ها با یکی از عوامل دیگر چون تکنالوژی جدید تعویض

تورمی، نرخ اسمی سود را به دلیل در نظرداشت پایه تورمی افزایش دهند، آیا در آنصورت امانات مردم در بانکها کاهش خواهند یافت و یا خیر؟ در این رابطه مهم است تا اولاً امکانات افزایش نرخ سود اسمی مطالعه شود. زیرا در صورتیکه نرخ سود اسمی بلند باشد، شاید سرمایه گذاران قادر نباشند تا سود بلندتر را بالای قروض بانکی شان پرداخت نمایند و به این صورت بانکها نیز خواهش و توان افزایش سود اسمی بالای سپرده های پولی مردم را نخواهند داشت. ثانیاً برداشت مردم از چگونگی افزایش قیمتها در آینده نیز مهم است. در صورتیکه مردم از افزایش بیشتر قیمتها در آینده بیم داشته باشند، شاید به هدف جلوگیری از کاهش هر چه بیشتر دارایی های پولی شان، متوسل به خریداری اجناس و خدمات مورد ضرورت شده و یا اینکه به سرمایه گذاری های غیر مؤلد چون خریداری خانه، زمین و امثال آن رو خواهند آورد. لازم به تذکر است که در کشور های پیشرفته سرمایه داری، در حالات تورمی جهت کاهش تقاضای کُل در اقتصاد به هدف کاهش قیمتها، حکومت مالیات بلندتری بالای مصرف کنندگان و صاحبان عاید وضع می نماید، در آنصورت مردم افزایش نرخ سود اسمی را بالای امانت بانکی شان منحیث عاید قابل مالیه بلند تر دانسته و از امانت گذاری به بانکها هر چند با نرخ سود اسمی بلند تر، جلوگیری خواهند کرد.

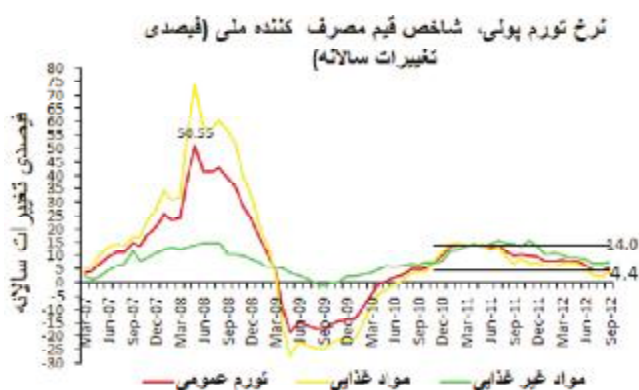
- تورم و تداوم آن معمولاً موجب کسر در بیلانس تأدیبات می شود و نرخ مبادله

- چون نرخ سود حقیقی نمیتواند پایتیر از صفر باشد، کاهش قیم باعث افزایش نرخ حقیقی سود میشود. بگونه مثال، اگر نرخ اسمی سود در حال حاضر ۵ در صد و تورم پولی ۱ در صد باشد، نرخ حقیقی سود ۴ در صد میباشد.

- انقباض پولی میتواند که بار قروض را بالای کسانی که در گذشته قرض گرفته اند، افزایش دهد. اکثر قرضه های شرکتها و مصرف کنندگان ثابت بوده، به شمول رهن ثابت و قروض مصرفی و پرداخت های حقیقی همراه با نزول قیمتها کاهش نیافته و باعث افزایش قدرت حقیقی قروض میشود.

با ذکر مزایای ثبات سطح قیم و پیامدهای منفی عدم ثبات قیم در فوق، به خوبی بر می آید که ثبات قیمتها در اقتصاد یک موضوع خیلی مهم بوده و از همینرو از جمله اهداف اساسی اقتصاد ملی به شمار میرود. شایان ذکر است که هر چند حصول و حفظ ثبات قیم ایجاب سیاست های معقول پولی و مالی را در چارچوب پالیسی اقتصاد ملی یک کشور نموده و به هماهنگی لازم میان این دو سیاست وابسته میباشد، ولی با آنهم سیاست پولی از کانال مدیریت عرضه پول مطابق نیازمندی اقتصاد نقش خیلی اساسی در حصول و حفظ آن دارد.

د افغانستان بانک منحص بانک مرکزی کشور همیشه در راستای تحقق ثبات قیم و ایجاد نظام مالی نیرومند تلاش مینماید. آمریت سیاست پولی با استفاده از ابزارهای سیاست پولی دست داشته و با اجرای سیاست پولی مؤثر و انقباضی جهت رسیدن به هدف اولی اش که همانا نگهداشتن تورم به سطح پایین است، ادامه میدهد. خوشبختانه د افغانستان بانک توانسته است نرخ تورم را با استفاده از ابزار موجوده سیاست پولی در سطح عدد یک رقمی نگهدارد، قسمیکه نرخ تورم پولی در ماه سنبله سال جاری بر اساس شاخص قیم مصرف کننده ملی برابر با ۵.۴ در صد بوده که این رقم در ماه سنبله سال ۱۳۹۰ به ۹.۹ در صد میرسید. که این کاهش نرخ تورم پولی در کشور، بیانگر مؤثریت و موفقیت سیاست پولی د افغانستان بانک میباشد. منحنی ذیل چگونگی میزان تورم را در کشور، طی سالهای اخیر نشان میدهد.

References:

Macroeconomic, Jackson & McIver/ Macroeconomics, Stanley Fischer/ The Benefits of Price Stability, Stanley Fischer/ Economics for Today, Layton, Robinson & Tucker/ Macroeconomics, Crompton, Swann, Hopkins & McEacham/ International Money & finance, Melvi- Journal of Applied economics, Mario I.Blejer/ Maintaining price stability in a global economy, John C. William, CEO of FRB of SF The costs & benefits of going from low inflation to price stability, Martin Feldstein/ Oxford University, Institute of Economics & Statistics/ Macroeconomics, Ph.D Fridoon Tafazuli/ Research Department, FRB of Cleveland / FRB of St. Louis / The Road to Price Stability FRB, BoG/ Price Stability and Economic Growth by W. Allen Wallis/ Price Stability through price-level targeting or inflation targeting, Alfred V Guender/ Price Stability, CBank of Sri Lanka/ Price Stability & Financial Stability, Deepak Mohanty/ Ensuring price stability with an i nterest rate rule, Bernarino Adao/ Is price stability enough, BIS/ The role of price stability & currency instability, Kenneth Rogoff & Carmen Reinhart/ The case for price stability/ Marvin Goodfriend and Robert G. King/ DAB weekly report/ Inflation and the Monetary Econom- ics/ Mir Ahmad Shekib / Inf.org / Bis.org/ ecb.int/ Cheznb.org/ oneb.com/ nber.org/ Columbia.edu/ mises.org/ norges-bank.no/ nza.govt.nz/ bankofengland.co.uk

نماید. ولی باید یاد آور شد که در هر حالت شاید امکانات و موجودیت تکنالوژی جدید میسر نباشد. در صورتیکه چنین امکاناتی میسر نباشد، متشبثین در اثر افزایش مزد ها احتمالاً تعداد کارگران خویشرا کاهش داده که در نهایت به کاهش محصولات داخلی منتج میشود. البته این کار در هر حالت و در هر جا شاید به آسانی امکان پذیر نباشد، زیرا موجودیت اتحادیه های کارگری و درجه قوت آنها از یک کشور تا کشور دیگر متفاوت بوده که بر اساس قرارداد ها و حقوق کارگران، شاید اجازه عزل کارگران را از جانب متشبثین ندهند.

- در صورتیکه تورم پولی باعث تحریک و تهییج واردات گردد، تعادل بیلانس تأدیات برهم خورده و از آنجائیکه در حالات تورمی سرمایه گذاری های تولیدی کاهش می یابند، صادرات نیز متأثر میگردد.

- هنگامی که سطح وسطی قیم افزایش یابد، میکانیزم قیمت نمیتواند که نقش خود را در تخصیص منابع بگونه ی مؤثر ایفاء کند. این تأثیر وقتی وارد میشود که تورم پولی از کنترل خارج شده یا افسار گسیخته در اقتصاد حاکم باشد. تورم افسار گسیخته عبارت از تورمی است که سالانه قیمتها بیش از ۱۰ درصد افزایش یابد.

- در صورتیکه سطح وسطی قیم بصورت قابل ملاحظه کاهش یابد، انگیزه قوی برای انصراف از سرمایه گذاری را بوجود میاورد. اگر سطح وسطی قیم کاهش یابد، ارزش پول افزایش می یابد. در همچو یک حالت، بهترین سرمایه گذاری احتمالاً نزد مردم نگهداشتن پول خواهد بود. مزید بر آن مصرف کنندگان به امید توقع کاهش هر چه بیشتر قیمتها، تقاضای شانرا به تعویق انداخته که به این ترتیب تقاضای مجموعی در اقتصاد کاهش یافته و در نتیجه کاهش محصول مجموعی و عاید مجموعی در اقتصاد، رکود فعالیتهای اقتصادی به میان خواهد آمد.

نگاهی کوتاه بر روند تحولات

اقتصادی جهان

اکتوبر ۲۰۱۲

عبدالمتین غفوری پژوهشگر اقتصادی

چنانچه به نظر میرسد فعالیت های اقتصادی جهان پس از ماه ها رشد منفی بخاطر بی ثباتی های اخیر در بازار های مالی، در جریان ربع دوم ۲۰۱۲ دوباره سیر صعودی را می پیماید. تولیدات صنعتی جهان طی سه ماه گذشته تا ماه اگست ۲۰۱۲ حدود ۰.۹ فیصد افزایش یافته است که طی همین مدت، فعالیت های اقتصادی کشورهای رو به انکشاف قویترین رشد را به اندازه ۵.۴ فیصد به ثبت رسانیده است. بر بنیاد آمار بانک جهانی تولیدات صنعتی در کشورهای پیشرفته جهان نیز آهنگ رشد داشته است، چنانچه منطقه یورو (Euro area) حدود ۰.۴ فیصد و ایالات متحده ۱.۶ فیصد رشد صنعتی داشته اند. این در حالیست که تولیدات صنعتی جاپان طی سه ماه گذشته الی ماه اگست بیشتر از ۱۱ فیصد کاهش یافته است که دلیل اصلی این کاهش عمدتاً کاهش تقاضای داخلی و صادرات این کشور بویژه به چین عنوان شده است. در حال حاضر به علت تنش های سیاسی موجود میان چین و جاپان بر سر قلمرو مورد مناقشه منچر به یک کاهش شدید در صادرات قطعات و عراده جات جاپانی به چین گردیده است. در صورت تداوم چنین وضعیت، گمان میرود تا صادرات عراده جات سایر کشورهای شرق آسیا که شرکت های شان بخشی از شبکه تولید عراده جات جاپانی اند، نیز صدمه ببینند.

تولیدات صنعتی جهان

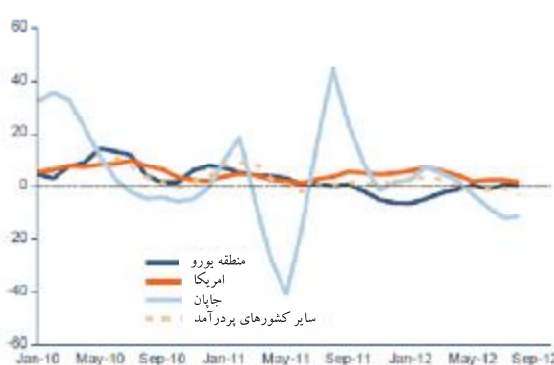
(فیصدی تغییر سه ماهه/سه ماهه - سالانه)

منبع: گزارش ماه اکتوبر بانک جهانی

تولیدات صنعتی کشورهای پر درآمد

(فیصدی تغییر سه ماهه/سه ماهه - سالانه)

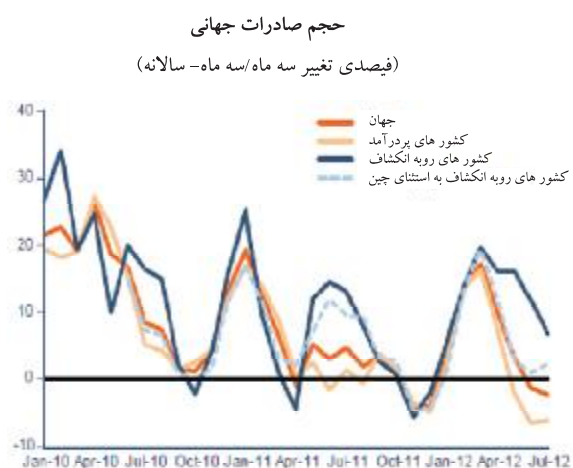

منبع: گزارش ماه اکتوبر بانک جهانی

از جانب دیگر حجم تجارت جهانی برخلاف تولیدات صنعتی که از رشد واقعی خوبی برخوردار بود، تقلیل یافته است. چنانچه طی سه ماه گذشته تا ماه اگست تقاضا برای واردات در آلمان ۱۶.۸ فیصد، در جاپان ۶ فیصد و در ایالات متحده امریکا ۶.۷ فیصد کاهش یافته است. ◀

چنین انتظار می‌رود که کاهش حجم تجارت جهانی که در ربع دوم ۲۰۱۲ آغاز گردید، در ربع سوم نیز ادامه یابد. تأثیرات منفی بحران مالی منطقه یورو و رکود فعالیت های اقتصادی در برخی از کشورهای بزرگ رو به انکشاف باعث شده تا انقباض حجم تجارت جهانی که در ماه می (۰.۳-) فیصد بود به (۵.۴-) فیصد و (۴.۵-) فیصد در ماه های جون و جولای بی انجامد. در میان کشورهای پر درآمد ضعیف ترین تقاضا برای واردات در منطقه یورو بوده که عامل عمده آن سطح بالای بیکاری در این حوزه خوانده شده است. از سوی دیگر تحولات تجاری بین کشورهای بزرگ رو به انکشاف متفاوت به نظر می‌رسند. کاهش تقاضا برای واردات در کشورهای رو به انکشاف نه تنها ناشی از بحران مالی منطقه یورو بوده بلکه ضعف تقاضای داخلی این کشورها نیز عامل آن می باشد. واردات گروه BRIC (برازیل، روسیه، هند و چین) که عمده ترین کشورهای رو به انکشاف اند برای دومین ماه متوالی در ماه جولای کاهش یافته است.

به این ترتیب، با توجه به تحولات مثبت اخیریکه در تولیدات صنعتی جهان دیده می شود، گمان می‌رود که حجم تجارت جهانی نیز تا ربع چهارم ۲۰۱۲ بهبود یابد.

منبع: گزارش ماه اکتوبر بانک جهانی

منبع: گزارش ماه اکتوبر بانک جهانی

بهای نفت خام در طول ماه اکتوبر دارای نوسانات بوده است. عامل مهم نوسانات در قیمت نفت جهانی از یکطرف مربوط به ضعف تقاضای جهانی بخاطر رشد پایین اقتصادی بوده و از جانب دیگر مشکلات سیاسی شرق میانه عرضه نفت خام را متأثر ساخته است.

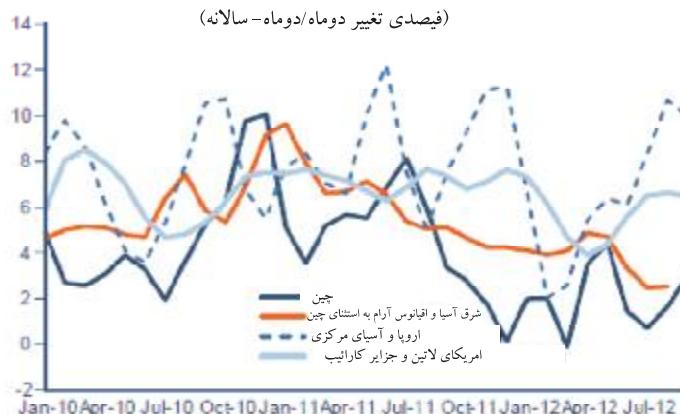
بهای نفت خام جهانی (هر بیرل به دالر امریکایی)

منبع: گزارش ماه اکتوبر بانک جهانی

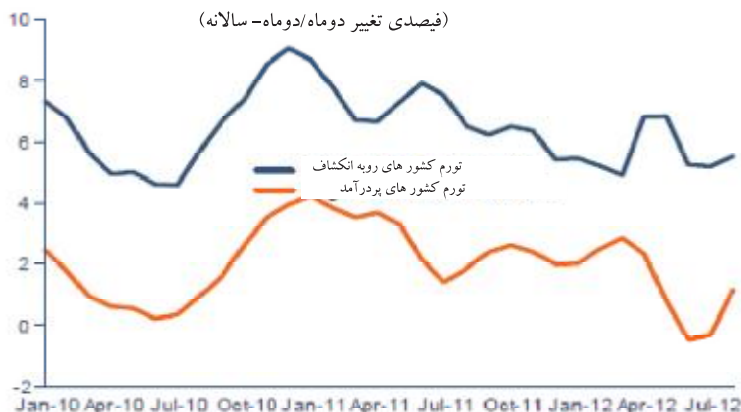
بر اساس آخرین آمار بانک جهانی، میزان تورم پولی جهان (Global Inflation) در ماه سپتامبر برابر با ۳ فیصد (فیصدی) تغییرات سالانه) بوده که در مقایسه با ماه قبلی آن که به ۳.۲ فیصد میرسید، کاهش اندکی نموده است. این در حالیست که میزان تورم پولی جهان طی چندین ماه گذشته سیر نزولی داشته است. طی همین مدت، میزان تورم در کشورهای پر درآمد در حال افزایش بوده حالانکه در کشورهای رو به انکشاف نسبتاً ثابت به نظر میرسد. باید تذکر داد که سیر تورم در هر دو گروه کشورها با رشد اقتصادی شان موازاً در حرکت بوده است. شتاب تورم در اروپا و آسیای مرکزی یا (Europe and Central Asia) و امریکای لاتین و کشورهای حوزه دریای کارائیب یا (Latin America and Caribbean) نه تنها بدلیل بلند رفتن قیمت مواد غذایی افزایش نموده بلکه استفاده از سیاستهای انبساطی پولی در تعدادی از این کشورها از جهت افزایش تقاضا نیز تأثیر گذار بوده است. نرخ تورم عمومی در شرق میانه و شمال افریقا (MENA) و جنوب آسیا بلند بوده اما شتاب تورم در این مناطق نسبتاً ثابت به نظر می رسد. ●

میزان تورم در سایر مناطق جهان
(فیصدی تغییر دوماه/دوماه - سالانه)

منبع: گزارش ماه اکتوبر بانک جهانی

میزان تورم در کشورهای رو به انکشاف
(فیصدی تغییر دوماه/دوماه - سالانه)

منبع: گزارش ماه اکتوبر بانک جهانی

حسب الله ذکی
مدیر بخش خطرات مالی د افغانستان بانک

چگونگی تحلیل نظام اقتصاد ګڼوڼی افغانستان

طوريکه به همه هويداست افغانستان يکي از کشور های عقب مانده يا رو به انکشاف می باشد، که دليل اين عقب مانی کشور از يک طرف بر می گردد به عوامل داخلي مانند، کشمکش ها و زد و بند ها و از طرف ديگر عوامل خارجي يعنی سياست خصمانه بعضی از کشور ها به منظور تطبيق تفکرات و آيده های نظام های اقتصادی دلخواه شان از طريق جنگ سرد در کشور های رو به توسعه مثل افغانستان و همچنان مداخله کشور های منطقه به خاطر سود جویی و منفعت طلبی شان از طريق استفاده منابع آبی افغانستان و تبديل افغانستان به يک بازار مصرفی توليدات آن کشور ها که به نحوی در امور کاری کشور مداخله نموده و باعث جار و جنجال ها در افغانستان گردیده است.

سرانجام افغانستان بعد از مدت ها جنگ، کشمکش ها و غيره مشکلات توانست توجه جامعه جهانی و کشور های کمک کننده را به خود جلب نماید. افغانستان بعد از اولين کنفرانس تاريخی بن در سال ۲۰۰۱ ميلادی که در آن جامعه جهانی و کشور های دوزر وعده و تعهد هر نوع همکاری های نظامی و اقتصادی به افغانستان را نموده اند و همچنان برای اولين بار نظام اقتصاد کشور به شکل نظام اقتصاد بازار آزاد عرض وجود ◀

نظام اقتصادی چوکاتی است که در داخل آن انفوس های اقتصادی مانند خانواده ها، تصديها و دولت فعاليت های اقتصادی خود را مطابق به قواعد و مقررات تعيين شده به پيش می برند.

نظر به تعريف اقتصاد يعنی چگونه منابع کمیاب به صورت مؤثر مورد استفاده قرار گیرد تا احتياجات و نیازمندی های نامحدود انسان ها را بتواند مرفوع سازد. يعنی در يک بعد کمیابی امتعه، تقسيم کار، توزيع عادلانه عايد و در بعد ديگر مدیریت درست و مؤثر اين منابع کمیاب تا رفع احتياجات جامعه را بکند.

بدین ملحوظ و نظر به تعريف فوق ضرورت يک نظام اقتصادی احساس می گردد. اگر موضوع را فراتر مورد بحث قرار دهيم، عناصر مالکيت و تصميم گیری در بخش خصوصی و جمعی شکل دهنده نظام اقتصادی است که در يک حالت اقتصاد بازار (اقتصاد غير مرکزی) بدون مداخله دولت و در حالت ديگر اقتصاد سوسیالستی (اقتصاد اداره مرکزی) با مداخله دولت بوجود خواهد آمد.

نظام اقتصاد بازار عبارت از سیستم اقتصاد رقابتی است که در آن برای همه اشتراک کنندگان قواعد یکسان وجود دارد، که اين قواعد در اثر عرضه و تقاضای بازار بوجود می آید.

گردیده است. یک مقدار این کمک ها در سایر بخش ها به مصرف رسید، اما چالش های موجود که یکی از چالش ها فساد مالی و اداری است دولت را نگذاشت تا به اهداف اصلی اش که عبارت از رشد و کفایت اقتصادیست نائل آید و همچنان از جانب کمک کنندگان نیز مشکلات موجود بود،

چون عدم مصرف پول های کمک شده از طریق بودجه دولت و پرداخت آن مبالغ مطابق به قواعد و شرایط که بیشتر عدم هماهنگی را بین دولت و کشور های دونه به وجود آورده بود.

در این مدت افغانستان، به

سازمان های منطقوی و فرا منطقوی مانند سارک، کرک، شانگهای و ایکو به حیث عضو و یا ناظر توانست راه پیدا کند که استفاده و بهره برداری آن مربوط به ظرفیت دولت و دولتمردان افغان میشود که به چپ اندازه از آنها استفاده مؤثر کرده و از آنها به نفع اقتصاد افغانستان کار میگیرند.

مطابق استراتیژی انکشاف ملی افغانستان که اهداف سه گانه آن عبارت از امنیت و ثبات، حکومت داری و حاکمیت قانون و در نهایت رشد و توسعه اقتصادی است، افغانستان توانست در مسیر

کرد، که مطابق ماده دهم قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان، دولت، سرمایه گذاری ها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصونیت آنها را تضمین می نماید. یعنی مطابق به آن سکتور خصوصی و سرمایه گذاری های مختلف در ابعاد

گوناگون در کشور عرض وجود کرد اما دولت افغانستان نظر به چالش های موجود در کشور نتوانست تا مطابق به اهداف خود به طور بهتر و مؤثر از سکتور و صنایع نوپای کشور حمایت و نظارت دقیق

نماید یا یک استراتیژی تعویض واردات را روی دست گیرد تا باشد که کشور از حالت وارداتی و مصرفی خارج گردد.

بعد از اینکه در کشور نظام اقتصاد بازار آزادعرض اندام نمود، طی آن کنفرانس ها و نشست های متعدد بین المللی به منظور همکاری های اقتصادی به افغانستان به میزبانی کشور های مختلف به وجود آمد که در مجموع ۱۲ کنفرانس و نشست بین المللی از سال ۲۰۰۱ تا اکنون دایر گردیده است که در نتیجه میلیارد ها دالر جهت کمک به افغانستان تعهد و پرداخت

بازار در افغانستان طی سال های گذشته توانسته است، رشد و توسعه اقتصادی را بوجود آورد، سرمایه گذاری های بیشتر را تشویق کند، عاید سرانه را افزایش دهد، ذخایر پولی کشور را به حد اکثر آن برساند، در بخش سکتور پولی، بانک های بیشتری را مجوز فعالیت بدهد، تا با تقویه و حمایت از آنها اندازه و میزان فقر و بیکاری را کاهش دهد و زمینه اشتغال را به بعضی از هموطنان ما مهیا سازد و ...

همچنان از کار های منفی آن می شود که از مصرفی کردن جامعه در کُل (واردات بیشتر از صادرات)، افزایش سرسام آور قیمت ها در کشور، فرار سرمایه از کشور، عدم حمایت مستهلکین در جامعه و ... یاد آوری نمود.

در نهایت به این نتیجه میرسیم که نظام اقتصادی افغانستان مطابق ماده دهم قانون اساسی افغانستان نظام اقتصاد بازار آزاد است که برای اولین بار در سال ۲۰۰۱ میلادی در کنفرانس تاریخی بن تعیین و تثبیت گردیده است.

باید افزود که افغانستان دارای منابع سرشار و فراوان زیر زمینی است که حدوداً نظر به ارقام و احصائیه ها ۳۰۰۰ میلیارد دالر ارزش آن تثبیت گردیده است و در بخش منابع آبی افغانستان بهترین فرصت استفاده از این آب ها را دارد قرار معلومات سالانه در افغانستان ۷۵ میلیارد متر مکعب آب تولید میشود که تنها ۲۵ میلیارد متر مکعب آن در داخل افغانستان جذب میشود و ۵۰ هزار متر مکعب آن به کشور های همسایه سرازیر میشود که از این لحاظ افغانستان سالانه میلیاردها دالر را در بخش منابع آبی از دست میدهد.

در اخیر امید داریم که افغانستان را روزی در قطار کشور های پیشرفته و خود کفای اقتصادی دریابیم. ●

آن حرکت کند و تا جایی هم با چالش های روبرو شود ولی به هر صورت در بخش امنیت، افزایش پولیس ملی و اردوی ملی، در بخش های اقتصادی به خصوص در سکتور پولی افغانستان که به تعداد ۱۷ بانک خصوصی در کشور فعالیت می نماید، در بخش مخابرات که در آن فعالیت های مخابراتی به عصر امروزی جریان دارد، در بخش صحت که شفاخانه ها مختلف مطابق تکنالوژی امروز فعالیت می نمایند، در بخش ساختمان که پیشرفت ها و دستاورد های چشمگیری دارد، در بخش سرمایه گذاری ها نیز ادارات جواز دهنده و قانون گذار مانند آيسا، وزارت تجارت و صنایع، وزارت اقتصاد بخاطر اعطای جواز و حمایت از سرمایه گذاری عرض وجود کرده اند، در بخش ترانزیت نیز افغانستان طی این مدت توانست به موافقتنامه های ترانزیتی با کشور های همسایه جهت سهولت در انتقالات اموال تجارتي راه پیدا کند.

چون هر نظام اقتصادی هم کارکرد و پیامد مثبت و هم کارکرد و پیامد منفی میتواند داشته باشد که اگر هر دو بعد قضیه را در نظر گیریم سرانجام می توان به این نتیجه رسید که نظام اقتصاد

هېوادونو کې له همدې امله یا اصلاً د تطبیق وړ ندي او یا ډیر لږ د تطبیق وړ دي.

د مخ په ودې هېوادونه مختلفو اقتصاد پوهانو پخپلو تیوري گانو کې مختلف اړخونه څیړلي دي، یو شمېر اقتصاد پوهانو غیر اقتصادي عوامل، ټولنیز او ثنویت عوامل، او ځیني نورو اقتصاد پوهانو یوازې بهرني عوامل او یا څو محدود عوامل د وروسته پاتې کیدو په هکله پخپلو تیوري گانو کې څیړلي دي.

یوه جامع او هر اړخیزه انکشافی تیوري مخ په ودې هېوادونو لپاره چې په هغه کې د ودې ټول غوره عوامل په نظر کې ونیول شي په حقیقت کې وجود نلري. خو بیا هم اړینه ده چې د اقتصاد پوهانو مختلفي نظري او تیوريگاني پدې هکله په دقیقه توګه وڅیړل شي تر څو پدې هېوادونو کې د هغو په مرسته لږترلږه د ستونزو د یوې برخې لپاره عملي لارې پیدا شي.

یوازې هغه وخت په یو هېواد کې اقتصادي وده عملي کیدای شي چې هلته متشبث او مبتکر خلک موجود وي، مخ په ودې هېوادونو کې

د مخ په ودې هېوادونو پېژندنه

هر یو مخ په ودې هېوادونه ځان ته ځانګړي ځانګړتیاوې لري، ځکه په ودې باندې ډیر شیان لکه اقتصادي، سیاسي، او ټولنیز عوامل په ګډه اغیزمن کيږي. له همدې امله ټول ځانګړتیاوې په یو هېواد کې نشته او د ودې لپاره یو جامع تعریف هم ناممکنه ده. د ډېری اقتصاد پوهانو له آنده د خلکو ژوند د عمومي شرایطو بهبود د ودې په مفهوم تر ډیره حده پورې تعبیريږي.

ټولنیز او اقتصادي جوړښت مخ په ودې هېوادونو کې یو له بله ډیر توپیر لري، په یوه ټولنه کې د ټولنیزو تولیداتو وده یوازې د مادي شرایطو ښه زمینه برابروي، خو د دې ترڅنګ د عاید عادلانه وېش ملي استقلال، د خلکو د رفاهیت د تامینولو لپاره په یوه ټولنه کې بنسټیز ارزښت لري.

په ډېری مخ په ودې هېوادونو کې کلتوري، سیاسي، اقتصادي او ټولنیزو ستونزو شتوالی د یو بل ترڅنګ په یو وخت کې د هغو حل ستونزه او د دوي واټن له بډایو هېوادونو څخه ورځ په ورځ زیاته او یو شمېر نور مخ په ودې هېوادونه هم شته چې په نړیوالو بازارونو کې د پرمختللو صنعتي هېوادونو سره سیالي کوي.

اوس مهال مخ په ودې هېوادونو د بې وزلۍ او غربت عوامل او د اقتصادي ودې واټن زیاتوالی له صنعتي هېوادونو سره څیړل کيږي، د اقتصاد پوهانو له خوا د مخ په ودې تیوري گانو په اډانه کې یو شمېر موډلونه او نظریات د اقتصادي ودې په هکله طرحه شوي دي چې د صنعتي او پرمختللو هېوادونو په ځانګړي شرایطو متکي دي. د نني مخ په ودې هېوادونو موډلو او شرایطو په دقیقه توګه په نظر کې ندي نیول شوي، په مخ په ودې

توگه کار اخیستل کیږي. که چیرې دا منابع او وسایل د پرمختیایي او د تولیدي موخو لپاره په مخ په ودې هېوادونو کې پانگه اچونه شي په رښتیا سره به د اقتصادي وده پروسه ډیره په چټکتیا سره عملي شي.

مخ په ودې هېوادونو کې د نفوسو زیاتوالی د دوي له مهمو عواملو د وروسته پاتې کیدو څخه شمېرل کیږي، په دې هېوادونو کې د نفوسو د ودې کچه ډیره لوړه او په ورته وخت کې د سرانه عاید د ودې کچه ډیره ټیټه او یا هم منفي ده، دا هېوادونو د بې وزلۍ او غربت پر ضد مستقیمه مبارزه غواړي ترڅو (حد اقل استندرد) وټاکل شي چې دا هم یوه ستونزمنه موضوع ده او دا موضوع له یو هېواد څخه تر بل هېواد پورې توپیر لري ځکه چې وده یو څو اړخیزه پدیده ده او په هغه باندې ډیر عوامل اغیزې لري. ●

چمتو کوونکی: عبدالحفیظ شاهین

اخستنه:

د مخ پر ودې هیوادونو اقتصادي ستونزې لیکوال:

پوهاند دکتور نذیر شهیدي ۲۰۰۵ م

د جنس تولید جنس او پیسې لیکونکی: پوهنم

گلاب شاه سبحانی ۱۳۸۹ ل ه

مبتکره ځواک باید په اقتصادي څانگو کې په غوره توگه سنبال شي. مبتکر او متشبت انسانان په وروسته پاتې هېوادونو کې ډیر لږ او بیا معقول کار هم د هغو له ځواک څخه نه اخیستل کیږي، په ټولنه کې ټولنیز او اقتصادي خوځښت پخپله منځ ته نه راځي بلکې زحمت او کوښښ ته اړتیا لري.

د اقتصاد پوهانو په تیوري گانو کې د مخ په ودې هېوادونو د وروسته پاتې کیدو عوامل هغو څیړنو ته کوم چې انعکاس موندلي د هغو په ټولنیز، عنعنوي، ایدو لوژیکي او مذهبي جوړښت کې ډیرې ژورې رېښې لري، دا عوامل ورو ورو تغییر کوي نه په زور، جبر او انقلاب سره. مخ په ودې هېوادونو کې خلک عنعنوي ارزښتونو ته په (۱۹) او (۲۰) بیړیو کې نظر د اروپا خلکو ته ډیر اهمیت ورکوي، مخ په ودې هېوادونو کې د بیلگې په توگه ځینې عنعنوي رواجونه او اخترونه شته چې د خلکو د بنسټیزو اړتیاوو سره لکه کور، کالي، روغتیا او خوراک سره هیڅ ډول اړیکې نلري بلکې د ټولنیز جوړښت له کبله دا پلورنه دومره زیات ارزښت لري او ډیره ستونزمنه ده چې له هغه څخه تیر شي. ډیر پټ امکانات په مخ په ودې هېوادو کې شته خو د هغه عملي کیدل ناشونه کار دی.

د عنعنوي فیودالي ژوند د تسلط له امله مخ په ودې هېوادونو کې ډیر زیات او بی ځایه پلورنه د غیر مولد موخو لپاره کیږي، د استهلاک تقلیدونه له بهرنیو پرمختللو هېوادونو څخه کیږي، بی ځایه او لوکس لگښتونه، ډیر زیات نظامي لگښتونه په یو شمېر مخ په ودې هېوادونو کې دي چې له منابعو څخه په غیر موثره

نمایشگاه بین المللی زراعتی در کابل

برگزار گردید

گزارش: زیرک ملیا

هر تجارت و کسب و کار نیاز به مارکیتی دارد که فرصت معاملات و داد و ستد تجارتي را میان خریداران با تولید کنندگان یا عرضه کنندگان اجناس مهیا سازد. نمایشگاه های تولیدات داخلی منحصی معرف تولیدات یک کشور نقش بسا مهم و ارزنده را در معرفی و بازاریابی اجناس و کالا های تولیدی ایفاء می نمایند که خوشبختانه همه ساله این چنین نمایشگاه ها در داخل و خارج کشور توسط مراجع مربوط جهت به نمایش گذاشتن محصولات و تولیدات داخلی کشور تدویر می گردد.

به تداوم برگزاری نمایشگاه های زراعتی قبلی، نمایشگاه سه روزه زراعتی جهت معرفی تولیدات زراعتی داخلی کشور از تاریخ ۱۷-۱۹ عقرب سالروان در فارم بادام باغ کابل افتتاح گردید. در محفلی که بدین مناسبت تدویر یافته بود، محترم محمد کریم خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان، محترم پوهاند نعمت الله شهرانی وزیر مشاور جمهوری اسلامی افغانستان، محترم محمد آصف رحیمی وزیر زراعت و مالداري، چند تن از نمایندگان مردم در شورای ملی، اراکین عالی رتبه دولتی، تجار ملی کشور، تجار کشور های خارجی و علاقمندان اشتراک ورزیده بودند.

محصولات زراعتي، جذب سرمايه گذاري ها و توجه به سکتور خصوصي با اهميت خواند.

درين محفل محترم شهراڼي وزير مشاور جمهوري اسلامي افغانستان و چند تن ديگر از اشتراک کنندگان صحبت نموده و بر توجه هر چه بيشتر دولت به سکتور زراعت، جلب همکاري هاي جامعه بين المللي درين عرصه و بازاریابی برای محصولات زراعتي تأکيد ورزیدند.

در نمايشگاه مذکور انواع مختلف توليدات داخلي که به گونه استندرد بسته بندی شده بودند، توجه اشتراک کنندگان را به خود جلب نموده بود. درين نمايشگاه ماشين آلات زراعتي، پايب هاي آب رسانی، انواع مختلف موبل و فرنيچر ساخت صنعت کاران کشور، تخم هاي اصلاح شده بذري، کود هاي کيمياوي مختلف، انواع لباس هاي پشمي، ده ها نوع لبنیات هم از پنير، قروت، شير، عسل خالص، انواع مختلف ميوه هاي تازه و خشک با بسته بندی بسيار عالي مانند: سيب، انار، انگور، بادام، پسته، کشمش، جلعوزه و انواع مختلف سبزیجات و ترشي ها آماده شده به اشکال مرغوب، روغن بادام، کنجد، زيتون، انواع نوشابه هاي ساخت کشور، ده ها نوع بسکيت و جوس هاي ميوه با کيفيت عالي و غيره توليدات وطن جهت نمايش و فروش موجود بود. در کنار ساير اجناس، غرفه هاي انترنت، انجمن هاي مشورتي برای دهاقين و مالدارن و ساير غرفه هاي مشورتي ايجاد شده بود. در کل ميتوان گفت نقش برجسته اين نمايشگاه ها در راستای معرفي و بازاریابی برای توليدات و کالا هاي داخلي به مارکيت هاي داخلي و جهاني نقش ارزنده را بازی می نماید و کشور را می تواند بسوی خود کفایي اقتصادي سوق دهد. ●

در آغاز محفل محترم معاون دوم رياست جمهوري اسلامي افغانستان طی سخنراڼي شان ضمن ابراز قدرداني از تلاش هاي وزارت زراعت، برگزاری نمايشگاه متذکره را گام مثبت در جهت رشد و شکوفایی اقتصاد کشور تلقی نموده و اين نمايشگاه زراعتي را يکي از بهترين و بزرگ ترين نمايشگاه هاي زراعتي در افغانستان دانسته گفت: افغانستان يک کشور زراعتي است که ۸۰٪ مردم آن مصروف فعاليت درين سکتور اند و هنوز هم کار و فعاليت دهاقين کشور در وضعيتي قرار دارد که متکی به زراعت سنتي و استفاده از ابزار و وسايل قديمي است، بنابر آن ضرورت است تا از وسايل و ابزار هاي پيشرفته صنعتي جهت مدرنيزه نمودن زراعت و افزايش حاصلات زراعتي کار گرفته شود تا ما را در قسمت افزايش توليدات، نگهداري و بازاریابی برای محصولات کشور کمک نماید.

بعداً محترم محمد آصف رحيمي وزير زراعت و مالداري طی سخنان خود اظهار داشت: پيشرفت ها در عرصه زراعت بيشتر از آن است که گفته می شود. وی ضمن توضيحات مفصل در رابطه به دستاورد ها و چالش هاي آن وزارت از توسعه زمين هاي زراعتي، افزايش توليد غله جات، توسعه باغداری، افزايش کشت زعفران، توزيع تخم هاي بذري اصلاح شده، نبود سيستم قرضه دهی برای دهاقين، نبود انرژی برق و مشکلات ترانسپورتي نیز یاد آوری نمود. موصوف با ابراز رضایت از دستاورد هاي موجود در عرصه توسعه و پيشرفت سکتور زراعت، بر تعقيب اهداف تعيين شده دولت در عرصه سکتور زراعت الی سال ۲۰۲۴ افزايش صادرات توليدات زراعتي، باغ داری و مدرنيزه شدن زراعت تأکيد ورزید. همچنان برگزاری نمايشگاه متذکره را در جهت بازاریابی برای

بودیم شمع محفل روشندان، رهی رفتیم و داغ خویش به دلها گذاشتیم

نوشته: میراحمد شکیب
اقتصاددان سیاست پوولی

زندگینامه
مختصر
دانشمند فقید
کشور پوهاند
دکتور نذیر احمد
شهیدی

پیوستن به جاودانگی، خانواده، دوستان، شاگردان، همکاران و جامعه علمی کشور را به سوگ نشاند و غبار یأس و درد، جامعه اکادمیک کشور را فرا گرفت. فردای همان روز ساعت ۸ صبح، در فضایی پُر از اندوه و درد و در میان اجتماع بزرگی از استادان و محصلین پوهنتونها، دانشمندان، دوستان، آشنایان، خانواده مرحومی و مقامات عالی رتبه دولتی، نماز جنازه اش ادا و قبل از ظهر همان روز در حضیره آبایی شان در قریه پادخواب شانه ولایت لوگر به خاک سپرده شد.

دانشمند بزرگوار، استاد پوهاند دکتور نذیر احمد شهیدی فرزند مرحوم حاجی غوث الدین خان در سرطان ۱۳۲۵ در یک خانواده ی متدین و روشنفکر در قریه پادخواب شانه ولایت لوگر دنیا آمد. موصوف در سال ۱۳۳۲ جهت فراگیری علم، شامل مکتب ابتدائیه پادخواب شانه شد. متعاقباً در سال ۱۳۳۸ شامل لیسه ابن سینا در کابل شده و در سال ۱۳۴۳ از آنجا فارغ گردید.

استاد فقید بعد از فراغت از مکتب در سال ۱۳۴۴ شامل پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل گردید و در سال ۱۳۴۷ بعد از فراغت به سویه لیسانس، با راه یافتن در کادر علمی آن پوهنځی، برای مدت چهار سال بحیث اسیستانت در تدریس مضامین متعدد اقتصادی با استادان نخبه داخلی و خارجی آنزمان، همکار بود. موصوف در سال ۱۳۵۲ جهت ادامه تحصیلات خویش به آلمان فدرال رفته و در سال ۱۳۵۵ ماستری خویش را در رشته اقتصاد از پوهنتون بُن آلمان اخذ نموده و متعاقباً در سال ۱۳۶۰، دکتورای خویشرا نیز در علم اقتصاد از همین پوهنتون بدست آورد.

استاد گرانمایه بعد از اخذ دکتورا، نظر به روحیه ای قوی وطن پرستی ای که داشت، در سال ۱۳۶۱ دوباره به کشور برگشت و از آنوقت الی آخرین رمق حیات خویش در پهلوی سایر مصروفیت های کلان و مهم، به صفت استاد در پوهنځی اقتصاد پوهنتون

نوشته ای را که پیش رو دارید، زندگینامه ی یکی از نامورترین نخبگان و خدمتگذاران کشور در عصر حاضر، استاد فاضل، زنده یاد پوهاند دکتور نذیر احمد شهیدی میباشد. دانشمندی فعال و پویا، خدمتگذار دلسوز به وطن، استاد ورزیده که دانش و نظریات اش الگوی بسیاری از فرزندان راستین کشور میباشد. زندگینامه ای این شخصیت صاحبدل و ارباب معرفت، تشنگان علم و اندیشه را سطوری الگو ساز است که دریغ داشتن آنرا از همزبانان و همدلان، از رسم دوستی ندانستم و بلافاصله خامه به نوشته ی آن برداشتم.

زنده یاد پوهاند دکتور نذیر احمد شهیدی، اقتصاددان شهیر کشور ساعت ۱۲ ظهر روز جمعه ۲۸ میزان ۱۳۹۱ در یک سانحه ای ترافیکی در نزدیکی منزلش واقع کارته سه شهر کابل، به مقام رفیع و والای شهادت نایل آمد و با

کابل مشغول تدریس بود. مزید بر آن، استاد بزرگوار مضامین مختلف را در انستیتوت بانکداری، کورسهای اکمال تخصص مفتشین و انستیتوت دیپلوماسی وزارت خارجه نیز تدریس نموده است. شایان ذکر است که در طی همین مدت، استاد در کمیته های مختلف علمی پوهنتون کابل، وزارت تحصیلات عالی، کمیته پول و کریدت بانکها، کمیته های اقتصادی و تخصصی وزارت های مالیه و پلان و اداره امور همکاری داشت.

در طول حیات خویش، استاد منحصی یکی از نخبگان و کادرهای خیلی مطرح علمی کشور، وظایف مختلفی را عهده دار بوده اند. قسمیکه از سال ۱۳۶۸ الی سال ۱۳۶۹ بحیث رئیس پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل، از سال ۱۳۶۹ الی ۱۳۷۱ بحیث وزیر وزارت احصائیه، از جدی ۱۳۸۰ با رویکار آمدن اداره موقت الی سال ۱۳۸۴ به سمت معین وزارت بازسازی و از سال ۱۳۸۴ الی هنگام وفات به صفت معین مسلکی وزارت اقتصاد ایفای وظیفه نموده اند.

استاد زندگی پرباری را به مدت ۶۶ سال سپری کرد. وی در طول این مدت به اوج معرفت و اندیشه رسید، مسیر تدریس و خدمتگذاری را پیمود و به یکی از دانشمندان بصیر و اندیشمندان کم نظیر کشور تبدیل شد و در درون قلبها همواره

به عنوان یک دانشمند مهربان، طلایه دار کاروان علم و نماد خدمتگذاری خواهد ماند. استاد منحصی یکی از اقتصاددانان معاصر کشور، با توانمندی، علاقه و حوصله ای که داشت، در حدود بیشتر از ۶۰ اثر علمی (کُتب و مقالات) خیلی ارزشمند را به زبانهای دری، پشتو و آلمانی به رشته تحریر در آورده و از خود بجا مانده است. که این کُتب در غنامندی بیشتر مواد درسی برای پوهنځی اقتصاد نقش خیلی برجسته داشته است. شایان ذکر است که استاد شهید، تا آخرین ساعت قبل از شهادتش، در منزل خویش مشغول نوشتن کتابی بود که دست قضا فرصتش نداد تا آنرا به اتمام رساند. ضمن ارج گذاری بر تلاشها و خدمات ارزنده استاد در راستای تدوین و ترجمه آثار خیلی با ارزش علمی در رشته اقتصاد، از استادان بزرگوار پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل، بی دریغ امید است تا در تکمیل بخشهای باقیمانده و چاپ این کتاب کوشش نموده و باشد که آرزوی آن استاد شهید هر چند بعد از شهادت شان برآورده شده و روح شان شاد گردد.

استاد فقید به راستی شخصیتی است زنده و پویا، که دوران حیاتش را با تحرک بی وقفه و خدمات پیگیر وقف مردم فقیر و کشور ویرانه و مصیبت زده اش نمود و آثار علمی و نظریات عالمانه و کار ساز عرضه کرد. از آثار، افکار و نظریاتش مقوله های گوناگونی متولد شد و کُتب و رساله های علمی و پژوهشی اش، استقبالی زیادی به بار آورده و خواهند آورد.

با شهادت استاد فاضل، دانشمندی از میان فرهیختگان علم و ادب این سرزمین که زادگاه علما و مبارزین بزرگی همچو علامه سید جمال الدین افغانی میباشد، به ابدیت پیوست که علمیت و جامعیتی کم نظیر داشت. ایماندار، دیانت، تقوای سیاسی، علمیت، وطن پرستی و ملی گرایی، فروتنی، صداقت، و اخلاق نیکو اش موجب گردیده بود تا همه کسانی که با وی شناخت و آشنایی داشتند، به وجود ایشان افتخار نموده و نسبت به ایشان این همه ارادت و محبت داشته باشند.

د افغانستان بانک، خلای بزرگ علمی ناشی از فقدان این دانشمند گرانمایه را به معنی واقعی کلمه، یک ضایعه ای بزرگ ملی و صدمه ای جبران ناپذیر بر پیکر جامعه اکادمیک افغانستان دانسته و باور دارد که جای استاد فقید در میان دانشمندان و خدمتگذاران صدیق کشور برای سالیان سال خالی خواهد ماند. ●

روحش شاد و یادش گرامی باد!

منځه تلو لامل کېږي. سرمایه داری اقتصاد همدا خپل سړي وږي د شلمې پېړۍ په لومړۍ نیمایي کې د لومړۍ او دویمې نړیوالې جګړې په ډامنځته کیدو کې د پام وړ رول ولوباوه.

د الفریډ مولر ارمک (Alfred Müller-Armack) (او لوډویګ ایرهارډ (Ludwig Erhard) له

نظره د سوسیال بازار بنسټګر په ډله چې د ازاد بازار مثبتې خواوې ساتي. د اقتصادي ځواکمنتیا او د تولیداتو او خدماتو د تنوع له بهیر څخه ګوي. خو په ورته وخت کې د هغو د منفی اړخونو او بدو اغیزو مخنیوی کوي. په ټولنیز ژوندانه کې د ګټې د ترلاسه کولو په خاطر د ازاد بازار د سیالیو د وړاندوونکې اغیزې مخه نیسي او د څو محدودو کسانو په لاس کې د اقتصادي ځواک د انحصار او تمرکز د ماتولو لپاره د ټولنې په ګټه مناسب او قانوني تدبیرونه نیسي. د ټولنیز بازار د اقتصاد موخه دا دی چې د ټولنې د وګړو د ژوند د سطحې د لوړولو لپاره له ټولو امکاناتو کار واخیستل شي او په عین حال کې د ملي یووالي، ټولنیز مصنویت، امنیت، سولې او عدالت د

روښان احمد نادر
د بهرنی سکتور خاص شنونکی

سوسیال بازار

(سوسیال مارکیټ)

د سوسیال بازار اقتصادي سیستم چې د بازار د اقتصاد ځانګړې بڼه ده. د پانګوالۍ د رژیم د سیالیو پر بنسټ دولت ته دا واک او دنده ورکوي چې په اقتصادي موضوعګانو کې سیاسي - اجتماعي اصلاحات تر لاس لاندې ونیسي. ټولنیز عدالت او سیاسي ثبات ته لومړیتوب ورکوي او د ټولنیزو مساواتو په لار کې ګام اخلي.

د دویمې نړیوالې جګړې وروسته د اجتماعي بازار، اقتصادي سیاسي سیستم مطرح شو او د هغو د پراختیا او پرمختګ په لار کې ګامونه واخیستل شول. په سرمایه داری اقتصادي نظام کې د ټولنیزو مسئلو د ښېګڼې او د بیوزلو او محرومو طبقو او قشرونو په ګټه د دولت لاسوهنې ته ځکه اړتیا ده چې د خپل سر او ازادې پانګوالۍ لخوا ډیر ځله د هېواد محرومان او ټولنیزې ضرورتې چارې له پامه غورځول کېږي او پایله یې د ټولنیز یووالي او سیاسي تیکاو د له

هم تضمینوي. په سوسیال بازار کې دولت مکلفیت لري چې بیوزلو، زړو، معیوبو، بیکادو او نورو ټولنیزو مرستو ته اړو کسانو او د هغو اولادونو ته د ژوند لومړي ضرورتونه د ټولنې په منځګړي کچه ورسوي. هر څوک حق لري چې مناسب خوراک او خټاک، د سمو جامو د اغوستلو او د معیادي کور د اوسیدلو امکانات ولري. په هېواد کې د هراوسیدونکي زوختیا د دولت لخوا بیمه ده. هر څوک حق لري چې د دولت له بودجې او ټولنیزو فاندونو څخه ورته د زده کړې او ښوونې او روزنې شرایط برابر شي. د کوچنیانو د زده کړې او تحصیل امکانات د هغوی د میندو او پلرونو د ټولنیز موقف او شتمنۍ تابع نه وي. دولت مکلف دی چې د قانون له مخې د هر چا استعداد ته وډې مخه خلاصه او ترې بشپړه ننگه وکړي. په دې توګه د سوسیال مارکیټ په نظام کې د کور، کالپو، چوپۍ، صحت او سواد ستونزو ته د حل د لارو موندل د دولت له مکلفیتونو څخه شمېل کېږي او د پرمختللي اقتصادي ځواک په زور ورته په آسانه لارې موندل کېږي. ●

تأمین او تحکیم په لار کې هم پوره اقدامونه ترلاس لاندې ونيول شي. په ټولنیز بازار کې د دولت ځای او ډول د ازاد بازار سره توپیر لري. دلته دولت د ازاد بازار په څیر په اقتصادي چارو کې پسیف ډول نلري. بلکې په فعاله توګه په اقتصادي معاملو کې برخه اخلي او په هغه ځای کې چې اقتصادي لړۍ د ټولنیزو، سیاسي چارو د موازنې د له منځه تلو لامل کېږي، فعال دفاعي او اصلاحي تدبیرونه نیسي. په دې حال کې د دولت غورځول ټولنیز سیاسي موخې او تدبیرونه د کار په بازار کې، د شتمنیو د جوړولو په سیاست کې، د کورونو د جوړولو او توزیع په سیاست کې، د ښوونې او روزنې په چارو کې د عایداتو پورته کیدو او معاشونو په اندازه او ویش کې مداخله او داسې نور ترلاس لاندې نیول کیدای شي.

موخه دا دی چې اقتصادي پرمختګ او د مادي نعمتونو پرماني د ملت د عامو وګړو ترمنځ د کشمکش لامل نه شي. بلکې د ازادې سیالۍ په پایله کې د رامنځته شوی پرمختللي اقتصادي ځواک په واسطه ټولنیز عدالت، پیوستون او پرمختګ تضمین کړي. د سوسیال اقتصادي مارکیټ نظام داسې شرایط رامنځته کولای شي چې د ملي اقتصاد پرمختګ د ټولنیز عدالت، پیوستون او پرمختګ سره ټینګ تړاو ولري. نه داسې چې د بې امنۍ، ټولنیز انشقاق او سیاسي بې ثباتۍ لامل وګرځي.

د سوسیال بازار مارکیټ کله کله د سوسیالسم او پانګوالۍ نظامونو ترمنځ دریمه اقتصادي لار هم نومول شوې ده. خو ډیر پوهان د داسې اصطلاح استعمال سمر نه بولي. په نړۍ کې د سوسیال بازار غوره نمونه د آلمان اقتصادي نظام دی چې د ملي اقتصاد پرمختګ سره یو ځای د افرادو ټولنیز مسئولیت

نقش

فوتو ژورنالیزم

در انعکاس

فعالیت های

اقتصادی

فوتو گرافى يا عكاسى از دو كلمه يونانى گرفته شده است، فوتو به معنى نور و گرافس به معنى نوشتن، يعنى با نور نوشتن، عكاسى در افغانستان به دو نوع صورت مى گيرد عكاسى استديوى و عكاسى خبرى يا فوتو ژورناليزم، در عكاسى استديو احساس عكاس مهم نيست، هر گونه كه مشترى خواسته باشد عكاس عكس مى گيرد. ولى در فوتو ژورناليزم احساس عكاس در واقعه دخيل و بسيار مهم است، اوست كه مى بيند و آن را به ديد بيننده مى گذارد.

عكس در انعكاس فعاليت هاى اقتصادى، اجتماعى، فرهنگى و سياسى از جاىگاه

از طریق عکس توجه مشتری را جلب میکند.

اگر از بعد دیگر به جایگاه عکس نظر اندازی شود در خواهیم یافت چیزهای را که تصویر به ما نشان میدهد ما هیچ گاهی موفق به دید آن از نزدیک نه خواهیم بود. به گونه مثال: اعماق ابحار، طغیان آتش فشان ها، پا نهادن انسان در کره مهتاب و مشاهده آن از نزدیک و یا شاهد انفجار عظیمی که شهرهای (هیروشیما و ناگاساکی) را به خاک یک سان نموده است، ولی این عکاس است که با (چشم می نویسد با خون دل زاویه را انتخاب می نماید و با لنزهای صاف و صادق آنرا به نمایش می گذارد) پس باید عکاس را چشم هوشمند جامعه دانست.

سوزان سانتاک نویسنده امریکایی در خاطرات خود می نویسد: "این عکاس است که می خواهد هر چیز همان طوریکه است همان طور بماند و هیچ چیز همان گونه که بود نمی ماند، تغییر و شکل عوض می کند و یا نیست و نابود می گردد. اما در عکس قاب شده همه چیز همان گونه که بوده همانگونه می ماند، بدون تغییری یا عوض کردن شکل و نیست و نابود شدن".

این همانا عکس یا تصویر است که هستی را در نیستی به ما نشان میدهد، زیرا وقتی به عکس نگاه میکنیم، خواهیم یافت که نه آن زمان است نه آن لحظه از زندگی ما، پس باید عکاس را شکارچی لحظه ها شمرد. هر لحظه در گذر است ولی بسیار با ارزش، زیرا عکس هم تصویر است از جامعه و هم تفسیری از آن می باشد.

اینکه عکاسی هنر است یا علم باید بدان اندیشید. خلاقیت در این است پیش از آنکه تصور عکاس به تصویر مبدل گردد، باید بالای سوژه خود مانند فیلسوف فکر نماید، مانند مهندس اندازه گیری ها را مراعات نموده و به دنیا مانند شاعر بنگرد که با رعایت این نکات یک عکس ساخته میشود. در غیر آن فقط این یک ثبت است و بس. عکس حقیقت است و چیزی غیر این نمیتواند باشد. گاهی عکس ها غمی از گذشته را به امروز منتقل می سازد و گاهی خوشی های گذشته را که این خود خصلت تجاوز گرانه عکس در احساس انسان است.

در کشور عزیز ما افغانستان عکاسی در زمان حکومت امیر حبیب الله خان رواج پیدا نمود امیر خود عکاسی می نمود و دوست نداشت کسی دیگر از فامیل او عکس بگیرد. یکی دیگر از شاهان افغان که به عکاسی علاقه زیاد داشت، محمد ظاهر شاه سابق افغانستان بود. او خود عکس می گرفت و یک قطعه عکسی که او در شمال کشور از مجسمه شکسته گرفته بود مورد توجه باستان شناسان قرار گرفت و در نتیجه باعث شد شهر یونان - باختری (ای خانم) در ولسوالی خواجه غار ولایت تخار کشف گردد که در نتیجه صد ها اثر تاریخی با ارزش آنرا نام برد. از آن زمان تا اکنون عکاسی سیر خوبی را در کشور پیموده و زمینه خوبی برای ایجاد صد ها استدیو، عکاسخانه ها، مراکز چاپ دیجیتال و مطابع را مهیا ساخته است. ●

زیرک ملیا

خاصی برخوردار می باشد. روزانه بیشتر از صدها هزار عکس مختلف از موارد گوناگون گرفته می شود و این تصاویر از طریق روز نامه ها، مجلات، تلویزیون ها، بلبورد های تجارتي، انترنت و ده ها وسیله دیگر به نشر می رسد.

سینما گران موفق جهان که فلم های شان جوایز عالی را در تهیه فلم های هنری از آن خود نموده است، دلیل آن اینست که کار عکاسی را بر تر از خود دانسته زیرا فلم ساعت ها را در بر می گیرد تا باشد بیننده مفهومی از آن بگیرد ولی عکاس در چهار قطعه عکس که پوسترها و پوش سی دی ها را به نمایش می گذارد؛ به صدها بیننده این احساس را میدهد تا فلم را تماشا نمایند.

عکس در تجارت امروز بین کشورهای جهان از جایگاه خاصی برخوردار است. در همه اقلام تجارتي اولین چیزی را که مشتری به آن توجه می نماید همانا عکس است که در پشت قطعی جهت بر انگیزتن احساسات مشتری کار گرفته میشود. در این جاست که عکاس هنرش را به کار میبرد تا باشد توجه مصرف کننده را به آن جلب نماید. طور مثال در بوتل های شامپو و صابون، یا کارتن اجناس برقی، مانند: یخچال، ماشین لباس شوی، جاروب های برقی و یا در مواد خوراکی مانند بوجی برنج، قطعی های روغن، قطعی های چای، پاکت های شیر، پنیر، کارتن های تخم مرغ و هزاران نه بلکه صدها هزار نمونه دیگر از این نوع محصولات را می توان یافت که

نیازمندی کشور ها به ترویج پول ملی شان

هویت و یکپارچگی ملی هر کشور در گستره تاریخ، یکی از مناسب ترین عناصر جهت شکل گیری وحدت ملی می باشد که یکی از عناصر عمده جهت اتحاد و همبستگی ملی، پول رایج کشور ها است که از آن در داد و ستد اقتصادی روزمره و کار های تجارتی خویش استفاده بعمل می آورند. پول نه تنها وسیله مبادله است بلکه بر هویت ملی شهروندان و اقتدار ملی دولت ها نیز تأثیر گذار است و می تواند به عنوان ابزاری برای تفکیم هویت و همبستگی ملی و سیاسی ملت ها به شمار آید.

پول تنها تعامل اقتصادی را آسان نمی سازد بلکه بر هویت ملی شهروندان اثر فراوان می گذارد. در نتیجه، پول رایج هر کشور نشان دهنده مشروعیت ملی دولت های آنها است، زیرا معاملات به پول رایج کشور ها به ایجاد و شکل گیری ملت ها و جوامع کمک می کند، ترویج پول ملی کشور ها از موضوعات مورد توجه ملت ها و دولت ها در سیاست گذاری ها و برنامه ریزی اقتصاد کلان می باشد. زیرا ترویج و وضعیت پولی یک کشور تعیین کننده بر سایر متغیر های اقتصادی مانند

پایین باشد مردم آن کشور در مقایسه با کشور های دارای پول های قوی به نوبی احساس ضعف میکنند، زیرا بهبود وضعیت پولی کشور ها می تواند بر تقویت اعتماد شهروندان و تفکیم هویت و همبستگی ملی و سیاسی آنها اثر گذاری کاملاً مثبت داشته باشد. اگر به داد و ستد و معاملات اقتصادی سایر کشور ها نظر انداخته شود دیده می شود که اکثریت کشور ها از پول ملی خود منعیث هویت ملی استفاده می نمایند و هرگز از اسعار منعیث وسیله داد و ستد استفاده بعمل نمی آورند. اعتماد به پول ملی، باعث بروز آثار مثبت روانی در کشور گردیده، مردم از لحاظ روانی

نرخ تورم، بهره، بیکاری و تولید می باشد. پول رایج تمام کشور ها دارای ویژگی های خاص مانند با دوام بودن، مورد قبول عموم بودن، قابل انتقال و استفاده آسان، ارزش ثابت و قابل تقسیم بودن را دارا میباشد که خوشبختانه پول مروج افغانی در کشور دارای تمامی ویژگی های فوق است و در برنامه ریزی های اقتصادی نقش مؤثر خود را ایفاء نموده است.

از دیدگاه اجتماعی و سیاسی نیز وضعیت پول مروج کشور ها اهمیت فراوان دارد زیرا کاهش ارزش پولی یک کشور آثار روانی و اجتماعی منفی زیادی را به دنبال دارد. هرگاه پول رایج یک کشور دارای ارزش

پولی که سبب انفلاسیون و تورم در کشور شده بود نقطه پایان گذاشت و به برارن پولی سه دهه گذشته که دامنگیر این کشور شده بود، فاطمه بفرشید. پول جدید به پول های گوناگونی که در چند دهه گذشته در پلند بود، فاطمه داد. نرخ مبادله در برابر ارزهای خارجی افزایش و نرخ تورم کاهش یافت که این امر سبب اعتماد هر چه بیشتر مردم به پول جدید گردید.

به منظور ترویج و استفاده هر چه بیشتر از پول افغانی در معاملات اقتصادی، د افغانستان بانک تلاش ورزیده تا از طریق تبلیغات تلویزیونی، رادیویی، چاپی، نشر ابلاغیه ها، اعلانات از طریق مجله بانک، سایر ابزار و کار های روشنگرانه مردم را تشویق نماید تا در معاملات و داد و ستد شان از پول افغانی استفاده نمایند، استفاده از پول افغانی در داد و ستد و ترویج آن باعث ثبات بیشتر سیستم پولی کشور گردیده است. با در نظر داشت نکات فوق، بانک مرکزی افغانستان همیشه در تلاش است تا با ترویج پول افغانی که هویت ملی ما است اعتماد شهروندان را نسبت به آن افزایش دهد و مانع استفاده ارز های خارجی در کشور گردد.

در افیر باید گفت که هموطنان عزیز ما در صورتیکه از پول ملی خود شان هر چه بیشتر از امروز استفاده نمایند، به ارزش های ملی خویش که یکی از آنها پول افغانی است ارجحی را نموده اند و بر علاوه بر تقویت هر چه بیشتر پول ملی شان کوشیده اند.●

نویسنده: عبدالفیظ شاهین

بنّا بهترین روش برای متقاعد کردن ساکنان یک سر زمین استفاده از پول ملی و گسترش قابلیت پذیرش اعتبار آن است، در غیر این صورت در کشور هایی که ناهمگونی باعث بروز مشکلات و عدم استفاده از پول ملی شان می گردد، دولت های شان بطور اخص در مورد عدم استفاده از پول ملی شان احساس نگرانی می کنند.

خوشبختانه با توشیح قانون د افغانستان بانک در دهه گذشته و رونما شدن اصلاحات در سیستم و نظام بانکداری افغانستان، وظایفی را که قانون به د افغانستان بانک منیث بانک مرکزی معول نموده است، د افغانستان بانک در جهت ریفورم پولی و حذف سه صفر از واحد پول ملی کشور گام های ارزنده یی را برداشته و متعاقباً دست به چاپ و نشر پول جدید زد که این امر به چند زبانی

احساس می کنند که پول کمتری را در مبادلات روزمره شان مصرف می نمایند و از نگاه روان شناسی آرامش اعصاب دریافت می کنند، بنّا ارجحی را به پول رایج کشور وظیفه و مسوولیت تمام شهروندان است.

ترویج پول، دیدگاه شهروندان را نسبت به پول ملی و بازار تغییر میدهد، هر گاهی که شهروندان شاهد باشند که پول ملی شان هم از لحاظ اقتصادی و هم از لحاظ نمادین در حال از دست دادن ارزش خود است دولت ها در این مورد احساس نگرانی می کنند، زیرا دولت ها می خواهند تا شهروندان کشور شان پول ملی خود را داشته باشند و آنرا در معاملات اقتصادی و تجارتي خویش بکار ببرند که این امر در حقیقت مدیریت مسایلی اقتصادی را آسان تر و علایق شهروندان را بصورت مستقیم با دولت پیوند میدهد،

جواد فریاد

اقتصاددان زون شمال د افغانستان بانک

گذرگاه مرزی حیرتان: شهر کی برای رویا های بزرگی

چگونگی عملکرد ادارات دولتی و ارائه خدمات به تجار ملی، ظرفیت و امکانات موجود از جمله خط آهن و برنامه های آینده توسعه در این گذرگاه پرداخته است، که در اخیر پیشنهاداتی در جهت بهبود امور نیز ذکر گردیده است.

موقعیت و اهمیت اقتصادی حیرتان بندرگاه حیرتان شهر کوچکی است که در سرحد بین ازبکستان و افغانستان موقعیت دارد. این شهر در ۷۵ کیلومتری شمال ولایت بلخ و در ولسوالی کلداری این ولایت موقعیت دارد و یکی از بندرگاه های مهم تجارتی افغانستان بشمار میرود. که درین ناحیه، خط سرحد بین افغانستان و ازبکستان را دریا آمو تشکیل داده است. در سال ۱۹۸۲ میان این دو کشور پل دوستی توسط اتحاد جماهیر شوروی سابق ساخته شده است که افغانستان را به تمام کشورهای آسیای میانه، روسیه و چین ارتباط می دهد. بعد از تأسیس پل متذکره که عمدتاً برای اکمالات نظامی قوای شوروی در افغانستان بکار میرفت، حیرتان تدریجاً در زمان حضور روس ها در افغانستان و بعد از آنها به شهرک و بندرگاه مهم تجارتی توسعه یافت و از لحاظ اقتصادی نیز با اهمیت گردیده است. این پل در سال ۱۹۹۷ زمانیکه طالبان شهر مزار شریف و بندرگاه حیرتان را

مرزی و تجارتی افغانستان در دهه اخیر یعنی سالهای ۱۳۸۱ - ۱۳۹۱ عبارت از گذرگاه مرزی حیرتان، شیرخان بندر، تورغندی، آقینه، اسلام قلعه، سپین بولدک، تورخم، زرنج و غلام خان میباشند. گذرگاه های مذکور از نظر اجتماعی و فرهنگی تأثیرات مهمی را بر نحو زندگی مردم ساکن در نزدیکی گذرگاه ها داشته است که موضوع مورد بحث ما نمیشود، ولی از آنجائیکه افغانستان کشور محاط به خشکه است بندرگاه های مرزی جهت واردات اموال از کشور های مختلف و صادرات کالاهای تجاری افغانستان به سایر کشورها از اهمیت فراوان اقتصادی و تجارتی برخوردار میباشند که تا اکنون در بهبود ظرفیت و امور این بندرگاه ها توجه بیشتر صورت نگرفته است. از آنجائیکه معلومات اندکی در مورد گذرگاه های مرزی و تجارتی کشور در دسترس است و تقریباً هیچ مقاله تحقیقی در زمینه وجود ندارد. بدین لحاظ نوشتار حاضر کوششی است در زمینه معرفی گذرگاه مرزی حیرتان که در ولایت بلخ در شمال افغانستان و در مرز با کشور ازبکستان موقعیت دارد. این نوشتار به موقعیت جغرافیایی و وضعیت ظاهری گذرگاه و شهرک مرزی حیرتان،

گذرگاه های مرزی و تجارتی پیشینه تاریخی کهن دارند که در اثر تأسیس دولت ها و تعریف مرزهای جغرافیایی مشخص برای کشور ها به میان آمده است. این گذرگاه ها بنابر نیاز مشترک جوامع، که در قلمرو های جداگانه به سر میبرند ایجاد گردیده است و حیثیت نقطه وصل را جهت تأمین ارتباطات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی میان جوامع انسانی که در حدود جداگانه ای بنام کشور ها زندگی میکنند، بازی مینماید. اهمیت بندرگاه ها یا گذرگاه های مرزی وابسته به ظرفیت نهفته طبیعی و تخیلی آن جهت رفع نیازمندی استفاده کنندگان و میزان نفوس مستفید شوندگان است، که همواره در اثر تغییرات در جوامع بشری در حال تغییر است. یعنی گذرگاه مرزی که وصل کننده شهرهای مهم کشورها، دارای آب و هوای مناسب، مجهز با خدمات اداری و تخیلی و مراجعین بیشتر باشد در یک زمان میتواند از اهمیت مهم و بلندی برخوردار باشد ولی در زمان دیگر تغییر هر یکی از پارامترهای متذکره می تواند روی میزان و درجه اهمیت یک گذرگاه مرزی تأثیر بگذارد و باعث کاهش و یا افزایش اهمیت آن گردد. عمده ترین گذرگاه ها یا بندرگاه های

سپرده شد اموال تجارتي توسط واگون های ریل نیز به شهرک حیرتان و مزارشریف انتقال مینماید. این خط آهن که ۱۰ کیلو متر از شهرک ترمز الی بندر حیرتان و ۷۵ کیلو متر از بندر حیرتان الی ترمینل گوری مار در شهر مزارشریف ادامه پیدا نموده است، عملاً فعال میباشد. واگون ها و ماشین این ریل مربوط به یکی از شرکت های دولتی حمل و نقل کشور ازبکستان است.

میزان صادرات و واردات از طریق بندر حیرتان طی سال ۱۳۹۰ و شش ماه اول سال ۱۳۹۱ را ذیل در جدول های جداگانه مشاهده می نمائید.

افزایش میزان واردات کالاها در اثر بلند رفتن سطح مصرف در افغانستان، وضعیت سایر بندرگاه های تجاری کشور و شرکاء تجارتي افغانستان نیز در رونق واردات و صادرات از طریق این بندرگاه تأثیر گذاشته است. قبلاً اموال تجارتي توسط موتر های بلند تناژ و کشتی از شهر بندری ترمز ازبکستان که در ۱۰ الی ۱۵ کیلو متری شهرک حیرتان قرار دارد به بندر حیرتان انتقال داده میشد اما با تأسیس خط آهن ترمز مزار شریف که در سال ۲۰۱۱ در اثر کمک های بانک انکشاف آسیایی به بهره برداری

تصرف نمودند بسته گردید و در سال ۲۰۰۱ میلادی دوباره به روی شهروندان دو کشور همسایه بازگشایی گردید. در سال ۲۰۱۰ جهت ایجاد سهولت های بیشتر ترانسپورتي کار ساخت خط آهن ترمز - حیرتان روی دست گرفته شد که از روی این پُل عبور مینماید. در دهه اخیر شهر حیرتان و راه مواصلاتی آن به مزار شریف از امنیت بسیار خوبی برخوردار بوده و این امر سبب شده است که اکثریت تجار، جهت واردات و صادرات اموال شان به این گذرگاه مرزی رو آورند. علاوه بر امنیت،

اموال وارداتی طی سال ۱۳۹۰

شماره	اسم کالا	مقدار به کیلوگرام
۱	سیخ گول	۱۵۸۳۸۰۶۳
۲	آرد	۳۰۵۵۴۳۰۱۲
۳	گندم	۴۰۶۶۷۴۴۸
۴	مواد نفتی	۸۹۳۴۰۸۹۵۸
۵	چوب	۱۰۱۱۶۹۳۹۰

اموال وارداتی طی شش ماه اول سال ۱۳۹۱

شماره	اسم کالا	مقدار به کیلوگرام
۱	سیخ گول	۳۴۱۴۸۲۶۲۰
۲	آرد	۴۵۹۵۵۶۲۶۷
۳	گندم	۱۰۹۱۹۷۳۳۱
۴	مواد نفتی	۱۷۰۰۲۴۴۴۴۵
۵	چوب	۲۰۶۷۰۶۳۰۲

اموال صادراتی طی سال ۱۳۹۰

شماره	اسم کالا	مقدار به کیلوگرام
۱	کشمش، کچالو و پوست حیوانی	۵۰۳۶۹۸۴

اموال صادراتی طی شش ماه اول سال ۱۳۹۱

شماره	اسم کالا	مقدار به کیلوگرام
۱	کشمش، کچالو و پوست حیوانی	۲۲۴۱۲۵۶

منبع: گمرک حیرتان

خدمات دولتي

د شهرک بندري حیرتان ۲۲ اداره ملکي و نظامي دولتي، خدمات مورد نیاز را برای ساکنین این شهر و تجار از سراسر کشور ارائه مینمایند، که از میان ادارات مذکور ریاست شهر حیرتان، ریاست خدمات بندر حیرتان، ریاست مواد نفتی بندر حیرتان، گمرک حیرتان و د افغانستان بانک حیرتان دارای حجم کاری زیاد بوده و دارای مراجعین بیشتر میباشند. وظایف ارگان های دولتي در یک دهه اخير بنا بر تغيير نظام اقتصادی افغانستان از نظام پلان مرکزی به بازار آزاد تغییرات اساسی نموده که وظایف آنها خلاصه تر شده و سکتور

خصوصی در اثر آن فعال تر گردیده است. ریاست شهر حیرتان هماهنگی بیشتری را میان سایر دواير شهرک حیرتان ایجاد نموده و مرجع با صلاحیت در امور اداره شهر است. ریاست خدمات بندر حیرتان خدمات تخلیه و بارگیری و حمل و نقل کالاها را به تجار ارائه مینماید. ریاست مواد نفتی وظیفه کنترل و کیفیت مواد نفتی و همچنان امور نظارت از ذخیره گاه های مواد نفتی را به عهده دارد. گمرک ولایت بلخ که قبلاً در حومه شهر مزار شریف واقع بود فعلاً جهت ایجاد سهولت های بیشتر با تجار به شهرک حیرتان فعالیت دارد که وضع محصول گمرک و تنظیم امور گمرکی را به عهده

دارد. د افغانستان بانک در دو بخش که یک بخش آن در شهر حیرتان و بخش دیگر آن در تعمیر گمرک فعالیت مینماید خدمات بانکداری را به مردم ارائه نموده و تحویلی های گمرکات را جمع آوری مینماید.

عواید گمرکی دولت

عمده ترین چشمه عایداتی دولت افغانستان بعد از مالیات، عواید گمرکی بوده که از طریق حکومت حصول می گردد. عواید گمرکات دولتي در حیرتان توسط گمرک سرحدی حیرتان و گمرک ولایت بلخ مقیم حیرتان جمع آوری میگردد که جدول آن قرار ذیل است:

عواید گمرک بلخ مقیم حیرتان طی سال ۱۳۸۶ الی شش ماه اول ۱۳۹۱

شماره	سال	مبلغ به افغانی	افزایش به فیصدی	کاهش به فیصدی
۲	۱۳۸۷	۳۴۴۳۷۹۲۶۹۴		
۳	۱۳۸۸	۸۱۸۰۴۹۸۲۸۱	۱۳۷.۵۴	
۴	۱۳۸۹	۸۰۸۸۰۰۳۳۹۵		۱.۱۳
۵	۱۳۹۰	۸۰۰۹۶۰۶۹۶۰		.۹۷
۶	شش ماه اول ۱۳۹۱	۴۱۱۲۷۷۵۱۳۵		

منبع: آمريت ساحوی زون شمال د افغانستان بانک

تأسیسات مهم اقتصادی و تجاری:

عمده ترین تأسیسات اقتصادی در دوران حکومت های کمونستی در افغانستان توسط روسها ساخته شده است که عبارتند از تأسیسات شرکت بارچالانی افسوتر، تصدی خدمات تخنیکي شهر حیرتان (برای ترمیم وسایط ترانسپورتی) که این تصدی در سالهای اخیر بر اساس پروسه خصوصی سازی تصدی های دولتي به بخش خصوصی واگذار گردید که فعلاً به

حيث محل بارگیری و تخلیه اموال استفاده میشود. تأسیسات دیگری از جمله محلات بارگیری و تخلیه که شامل ۳ بخش میباشند که بخش اول آن یک ساحه بندري بوده و در کنار دریا قرار دارد، درین بخش بیشترین اموال توسط کشتی آورده شده و اکثراً کالاهای مربوط به قوای ایساف در آن تخلیه و بارگیری می گردد. بخش دوم مربوط تخلیه و بارگیری آهن باب و مواد نفتی میگردد. بخش سوم مربوط ماشین آلات و مواد غذایی است. یک بخش جدید تخلیه و بارگیری اموال تجاری که جدیداً افتتاح گردیده واقع دوراهی حیرتان، نزدیک به شهر مزار شریف میباشد، این بخش ها که در حقیقت محل های بارگیری و تخلیه اموال توسط موتر های بلند تناژ است با و سایل تخلیه و بارگیری و کرن های مجهز میباشد. عمده ترین تأسیسات سکتور خصوصی عبارت از دفاتر شرکت ها ترانسپورتی، مراکز تجاری و ذخیره گاه های مواد نفتی میباشند

یکې از تاسیسات مهمې که در سال ۲۰۱۰ ساخته شد راه آهن حیرتان مزار شریف میباشد که سهولت های فراوانی را در سیستم ترانسپورتی، تخلیه و بارگیری اموال ببار آورده است. طوریکه هر شرکت تجارتي، اموال خود را در داخل گدام های شرکت اش می تواند تخلیه نماید. اما در قسمت تخلیه واگون های اموال و ذخیره آن بنابر کهنه بودن و کمبود امکانات تخلیه و بارگیری تجار افغان مشکلاتی زیادی دارد. چنانچه یک بار مبلغ ۴ ملیون دالر به شرکت حمل و نقل ازبکستانی از ناحیه تأخیر در تخلیه اموال جریمه پرداختند. طی ده سال اخیر دولت در اعمار تاسیسات اقتصادی که در روند تجارت رول مهم دارند، نقش بارزی را ایفاء نکرده است.

آینده روشن حیرتان

از جمله مهم ترین برنامه های دولت و جامعه جهانی برای آینده حیرتان، طرحی است که در صورت تطبیق راه آهن حیرتان مزار شریف به گذرگاه شیرخان بندر ولایت کندز در سرحد به کشور تاجکستان و بندر های تورغندی و اسلام قلعه ولایت هرات که در سرحد با ترکمنستان و ایران قرار دارد، وصل میگردد. بر علاوه قرار است در دراز مدت بندر مرزی تورخم ولایت ننگرهار و سپین بولدگ قندهار نیز به مزار شریف وصل گردد. این بزرگترین برنامه توسعه راه آهن در افغانستان و در سطح منطقه خواهد بود که اکثریت معتقدند، در اثر تطبیق این پروژه حیاتی، افغانستان راه ابریشم را دوباره احیا خواهد نمود و حیثیت گذشته خود را به حیث چهار راه آسیا در امور تجارتی پیدا خواهد نمود. این پروژه مهم، کشور های آسیای

میانه، جنوب و جنوب شرق آسیا، خاور میانه، چین و قفقاز را با هم وصل خواهد ساخت و باعث کاهش هزینه های تجارتی شده و سرعت معاملات تجاری را میان کشور های متذکره در سطح جهان افزایش خواهد داد.

سخن آخر

ظاهراً آنچه باعث رونق میزان مراجعه تجار افغانستان برای واردات و صادرات اموال شان از طریق این بندر گاه مرزی شده است، همانا امنیت کامل و مطمئن در نواحی بندر و راه های مواصلاتی است. اما گذرگاه حیرتان کمبودی های فراوانی را نیز در خود دارد که عمدتاً این شهرک دارای زیر بناهای ضعیف از جمله سرک، محلات تخلیه و بارگیری اموال، ماشین آلات و امکانات فرسوده و دارای ظرفیت پایین برای جابجا نمودن اموال میباشد. برق مورد ضرورت این شهرک از کشور ازبکستان تأمین میشود و یک منبع مطمئن انرژی نمیشد. امکانات ترانسپورتی نیز محدود و نامنظم است. خدمات دولتی نیز اندکی به توجه نیاز دارد، چون جوابگوی نیازمندی های تجارت امروزی نمیشد. پلان های انکشافی و توسعه از نظر تنظیم ساحات رهائشی، محل های تجارتی وجود ندارد، در صورتی که نفوس این شهرک افزایش یابد و همچنان ساختمان های تجاری در قسمت های مختلف شهر اعمار گردد، بدون شک در روند تخلیه، بارگیری و انتقال اموال تجار در اثر ازدحام جاده های شهر مشکلات ایجاد شده و وقت تجار ملی بیشتر ضایع میگردد. نبود سرمایه گذاری در قسمت ایجاد واگون های قطار باعث شده که

کنترول و برنامه تجار در اختیار شرکت های ازبکستانی قرار گیرد و این موضوع میتواند مشکلات زیادی را به شمول افزایش کرایه، جریمه و سایر مصارف را به تجار ملی تحمیل نماید.

برای بهبود وضعیت باید دولت برنامه های تقویت امکانات زیربنایی از جمله سرک ها و ماشین آلات تخلیه و بارگیری و امکانات ترانسپورتی را مهیا ساخته و همچنان سکتور خصوصی را تشویق نماید تا در مواردی که از عهده انجام کار بر آمده میتواند، خدمات بهتری را برای تجار مهیا سازد. بر علاوه دولت باید ساحات رهائشی و مسکونی را نقشه نموده و مشخص سازد و اعمار بلند منزل های تجارتی را با توجه به موقعیت و نقش آن در شهر زیر کنترول و نظارت داشته باشد. تمام ادارات دولتی باید سایر کارمندان را جهت ارتقای ظرفیت های کاری شان تحت آموزش قرار دهد و امور خدماتی را به سطح نیازمندی های امروزی بلند ببرد. دولت باید در زمینه کاهش و ریشه کن کردن فساد اداری هر چه بیشتر از امروز به ادارات حکومتی توجه بیشتر نماید. ●

منابع و ماخذ

Environmental Assessment Report, AFG: -
Hairatan to Mazar-e-Sharif Railway
Development Project, 2009, Asian
Development Bank

گزارش تحقیقاتی کلید <http://tkg.af/dari/report/research>

گروپ: بحران فصلی مواد نفتی توسط حامد کوهستانی، ۱۷ دلو ۱۳۹۰

http://www.bbc.co.uk/nazer/ourworldourfuture_dari/story.7.July.2008

<http://www.bbc.co.uk/Afghanistan/www.bakhtarnews.com.af/>

<http://www.roznews.com>, 24, July, 20011

<http://www.farsi.ru/doc/5620.htm.07.06.2012>
<http://fa.wikipedia.org/wiki>

دوکتور شېلا رشید
رئیس پوهنتون مریم

زنان بهترین مدیران امور اقتصاد خانواده

زنان نقش مؤثر و تعیین کننده را در بخش های مختلف خانواده، از جمله برنامه ریزی های اقتصادی خانواده های خود دارند. آنها نسبت به مردان به جزئیات اهمیت بیشتری می دهند و شاید یکی از بارزترین تفاوت های که با مردان دارند

کارشناسان مدیریت اقتصاد خانواده، آنرا به عنوان یکی از ارکان تمقّق رویای خوشبختی و موفقیت مطرح می کنند.

اعضای خانواده دوست دارند بهترین نوع غذا را مصرف کنند، زیباترین لباس ها را برای خود تهیه کنند. در بهترین نقطه شهر و در بهترین منزل زندگی کنند و بهترین وسایل و امکانات را در اختیار داشته باشند. بطور همیشه سفر بروند، بهترین آموزش ها را برای خود و فرزندان خود فراهم کنند و ... واقعیت این است که اگر چه این درخواست ها به وسیله همه خانواده ها مطرح می شوند اما واضح است که فقط تعدادی کمی از خانواده ها قادر به تأمین این خواسته ها می شوند.

بهترین و اقتصادی ترین انتخاب برای خانواده، انتخابی است که بیشترین رضایت خاطر و فشنودی را برای اعضای خانواده به بار آورد.

اقتصاددانان به جای رضایت خاطر از یک اصطلاح علمی به نام «مطلوبیت» استفاده می کنند و می گویند بهترین انتخاب، انتخابی است که بیشترین مطلوبیت را برای خانواده ایجاد نماید.

برفی کارشناسان مصرف را کلید مهم تمولات اجتماعی بیان می کنند. از آنها که سطح زندگی افراد در جامعه دچار تغییرات اساسی است دیدگاه امروزی، دیدگاهی اقتصادی وسیع و گسترده است.

در گذشته مصرف، به یک شیوه اقتصادی بکار میرفت، طوری که افراد غنی از لافا بدست آوردن عواید زیاد کالای بیشتری مصرف می کردند در حالی که امروز مصرف وسیله است که افراد شفصیت خود را به دیگران نشان می دهند و خلاصه اینکه مصرف به یک رفتار اجتماعی تبدیل شده است. ◀

همین ویژگی باشد، چون آنها دارای موصله بیشتری اند و هم بهتر مدیریت می کنند. بنابر این زنان در بسیاری از موارد جهت جلوگیری از مصارف، کار های بهتری را انجام می دهند که این شیوه در مدیریت اقتصاد خانواده تعیین کننده و بسیار مؤثر است.

اقتصاد دانان، اقتصاد خانواده را چنین تعریف نموده اند: اقتصاد خانواده به معنی چگونگی سازماندهی و مدیریت منابع فانه است. خانواده سازمانی را گویند که در زمینه تولید و توزیع کالا های مورد نیاز خود و جامعه فعالیت می کند و زن به عنوان یکی از دو رکن اساسی خانواده یعنی سازماندهی و مدیریت، نقش خوب و اساسی را ایفاء می نماید.

خانواده ها اکثراً عواید خود را جهت مصرف به خانم ها می سپارند و انتظار دارند که او می تواند با سازماندهی و مدیریت صمیم بین عواید و مصارف، توازن برقرار کند و با برنامه ریزی و اجرای درست در رشد و توسعه اقتصاد خانواده نقش مؤثر ایفاء نماید.

زنان در واقع نقش کلیدی را در استفاده از منابع محدود در مقابل فوایشات لامحدود دارند. منابع در اینجا شامل پول، زمان و عواید است، خانواده غیر از منابع مادی منابع دیگری نیز در اختیار دارد که قابل تبدیل به پول نیست از جمله این منابع ممیت، دوستی، انسجام خانواده، فاطرات فوش و ... است، چون این منابع برای اعضای خانواده رضایت خاطر ایجاد می کند باید نقش اساسی آنها، در جایگاه فاص هر کدام مورد توجه قرار گیرد تا افراد بتوانند در بالاترین سطح و به صورت مطلوب از آنها استفاده نمایند.

ارسطو علم اقتصاد را علم خانواده می دانست اما هنر اقتصاد خانواده به معنی برقراری تعادل میان منابع محدود عواید و مفارغ است و تأمین اقتصاد، رمز بقای خانواده است. نقش منابع آنقدر با اهمیت است که

خانواده در ادبیات اقتصادی شامل: عوامل اقتصادی و غیر اقتصادی است که باعث افزایش مطلوبیت خانواده ها می شود.

همان گونه که خانواده به عنوان وامد کوچکی از اجتماع در پیشرفت و توسعه فرهنگی جامعه نقش اساسی دارد، در توسعه و رشد اقتصادی جامعه نیز نقش مهمی را ایفاء می کند و میزان، چگونگی و نوع مضمون او در مرکز پرفه های اقتصادی کشور تأثیرگذار است. همچنین یکی از اساسی ترین اهداف تشکیل خانواده، بقای نسل و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز جامعه است. توسعه و رشد اقتصادی تابع نیروی کار فعال و تمصیل کرده است، بنابر این یکی از عوامل مؤثر در توسعه اقتصادی نیروی انسانی یا سرمایه های انسانی می باشد.

خانواده به عنوان اولین پایگاه تربیت و پرورش منابع انسانی است، از اینرو جامعه باید با تقویت نهاد خانواده زمینه توسعه اقتصادی را مهیا سازد. امروز تیوری سرمایه انسانی در مقابل سرمایه فیزیکی مورد توجه اقتصاددانان و جامعه شناسان است.

در این تیوری سرمایه های انسانی با ارزش تر از دارایی ها و منابع طبیعی و ذخایر زیر زمینی به شمار می آیند و هر چند در این راستا سرمایه گذاری شود، رشد و توسعه جامعه افزون خواهد شد.

زنان به عنوان عامل پرورش و رشد نیروی کار، در افزایش تولید ناخالص ملی سهم فعال دارند، که با سرمایه گذاری در این راستا ارزش آن افزوده خواهد شد، زیرا هرگاه منابع

یقیناً با من هم نظر خواهید بود که اگر در خانواده مصرف و استفاده از کالاهای مصرفی توسط خانم خانواده مدیریت نشود اقتصاد خانواده دچار مشکل و می شود. زن با استفاده از جایگاه ویژه ای که از لحاظ امساعات و عواطف در خانواده دارد می تواند روی الگوی مصرف و نظام اقتصادی خانواده تأثیر مستقیم داشته باشد.

همچنان چگونگی توزیع منابع در دسترس خانواده بین اعضای آن بسیار مهم است و واضح است اگر یکی از اعضای خانواده قسمت بیشتری از عواید خانواده را به خود اختصاص دهد سهم کمتری برای دیگران باقی می ماند.

هر خانواده سازمانی است که تولید و توزیع کالا را انجام می دهد، مکانی است که در آن گروهی زندگی، کار و فعالیت می کنند و عمل هر یک بر دیگری اثر گذار است.

عواید خانواده تنها می تواند فیصدی کمی از نیازهای افراد خانواده را تأمین کند. از این رو باید از میان خواسته ها بهترین و لازم ترین انتفاع به عمل آید. نیاز به انتفاع در تمام طول زندگی وجود دارد. انتفاع کالاهای

مختلف بستگی به عواید خانواده و تشخیص آنها دارد. هر گاه عواید در یک خانواده افزایش می یابد طبقاً با آن خواسته های فامیل نیز افزایش یافته که سبب بلند رفتن مصارف شان می شود.

هر چه عواید محدودتر باشد انتفاع ها هم محدود می شوند و در نتیجه باید انتفاع ها درست و بهتر باشد تا بیشترین رضایت خاطر و مطلوبیت را برای افراد خانواده به بار آورد. برای رسیدن به این سطح، همکاری پدر و مادر لازم و ضروری است ولی نقش

مادر (خانم خانواده) با توجه به مسوولیت مادری و همسری از پدر مهم تر است. کم توجهی و مخارج فرعی و غیرضروری گاهی زیان آور می باشد که نه تنها سطح منافع خانواده را کاهش می دهد متأسفانه به صورت فرهنگ و عادت نامطلوب به نسل های آینده منتقل می شود.

امروز عوامل تأثیرگذار بر رضایتمندی یا تابع مطلوبیت

انسانی در محیط سالم و با انگیزه، امساعات، عاطفه، خیرخواهی و ... پرورش یابد. یقیناً جامعه، نیروی قویتری در پرفش امور اقتصادی و اجتماعی شان خواهد داشت. زنان با فراهم کردن و آماده ساختن محیط با نشاط و صمیمی برای تأمین نیاز های مادی و معنوی و توجه به صحت رومی، جسمی و روانی اعضای خانواده اثر مستقیم بر اقتصاد جامعه می گذارند.

در پرورش منابع انسانی باید به بُعد معنوی و ارزش های اخلاقی و دینی توجه ویژه صورت گیرد، تا این نیروها همراه با پیشرفت و رشد در بُعد مادی و اقتصادی بتوانند از رشد اخلاقی

و ارزش بهتر نیز برافزودار گردند.

خانواده ها بخش مهمی از سرمایه فیزیکی اقتصاد جامعه را از راه سپرده گذاری، فرید اوراق بهادار، اوراق سهام و ... فراهم می کنند و سرمایه خود را در راه تولید و کسب و کار قرار میدهند. از سوی دیگر چون خانواده مصرف کننده یی کالاها و خدمات تولید شده در جامعه است، روش استفاده از کالاها و خدمات، میزان منافع را بالا می برد و اگر فرهنگ قناعت و صرفه جویی از سوی خانواده ها رعایت شود، نیروی انسانی در سطوح مختلف میات اجتماعی و ... به سوی میف و میل بیت المال و سرمایه های ملی و یا دست اندازی و غارت اموال دیگران حرکت نخواهد کرد و این مسئله نتایج بسیار سودمندی به همراه دارد. به عبارت دیگر رشد و توسعه کشور در قالب فرهنگ سازی خانواده یعنی زن امکان پذیر است.

بدون شک لوازم مصرفی بر حجم مصرف کل در جامعه تأثیرگذار است. از دید اقتصادی هر چند علاقمندی زیاد افراد جامعه به مصرف، بیشتر باشد، روابط بین متغیرهای کلان اقتصادی مصرف کل بیشتر خواهد شد. با ایجاد تقاضای مؤثر برای کالاها و خدمات، تولید کل فزونی یافته و در نتیجه عواید ملی افزایش می یابد. از نظر اسلام مصرف باید در چارچوب تعادل و دور از اسراف صورت پذیرد. همان گونه که اسلام تأکید و سفارش به اسراف نکردن و مصرف به مد اندازه دارد. بر انفاق و نفقه نیز تأکید می نماید. با انفاق روح انسان ها هم بستگی و کمک به دیگران تقویت می شود. زن، با جلوگیری از اسراف می تواند جلو اتلاف و از دست رفتن امکانات، لوازم، مواد غذایی، پوشاک و ... را بگیرد و جامعه را به سوی مصرف بهتر و سالم راهنما باشد.

بطور خلاصه گفته میتوانیم:

- خانم ها می توانند در اقتصاد خانه و در سطح اقتصاد کلان جامعه نقش اساسی و مهمی داشته باشند.
- زنان در رشد و بالندگی سرمایه های انسانی نقش

مؤثری دارند.

- زنان می توانند با سازماندهی و مدیریت خوب، بین عواید و مصارف توازن برقرار نمایند.
 - زنان به عنوان عامل نیروی کیفی کار، در بلند بردن تولید نافالص ملی نقش فوپی را ایفاء کرده می توانند.
 - مهیا ساختن کانون گرم برای اعضای خانواده و ایجاد محیطی سرشار از محبت، دوستی، تفاهم و ... در افزایش عوامل تولید تأثیرگذار است.
 - زنان نقش مؤثر و کلیدی در سلامت جامعه و پرورش نیرو های فعال و مولد داشته و در رشد و توسعه اقتصادی جامعه سهم عمده دارند.
- اقتصاد خانواده باید طوری مدیریت شود که بتواند نیاز و ضروریات را به افزایش افراد خانواده پاسفگو باشد. قدرت تملیل اقتصادی و سرمایه گذاری در خانواده از ضروریات مبرم پنداشته میشود زیرا میزان مصرف بر پایه آن تعیین می شود. بنابر این این مفکوره که تمام بودجه یک خانواده فقط به نیازها و ذوق و سلیقه یک نفر پاسخ دهد اشتباه است. برای اینکه اقتصاد خانواده خود را سر و سامان دهد قبل از هر چیز باید یک برنامه منظم داشته باشید.
- پلان و یا برنامه که عواید و مصارف را متعادل سازد و عواید شما را در خانواده به منافع برساند. برای این کار باید بدانید که چه میزان پول را در چه زمانی، چه موردی و چه مکانی مصرف کنید.
- برای این که بتوانید بیلانس فوپی داشته باشید باید قبلاً برنامه ریزی اقتصادی خانواده را بدانید. اگر در این امر تجربه ندارید اول طی یک مدتی این کار را تجربه کنید تا از دفل و فرج و برنامه ریزی برای آینده و مصارف خانوار مطلع شوید.
- بنابر این اگر شما اقتصاد خانواده خود را درست برنامه ریزی کنید در واقع زندگی فرزندان تان را برای آینده تضمین می کنید و به آنان می آموزانید که چگونه زندگی داشته باشند.
- برای اینکه بین دفل و فرج خود توازن ایجاد کنید باید نیازهای خود را بشناسید. نیازهای واقعی آنها هستند که برای رشد جسمی، ذهنی و رومی به آنها امتیاج دارید. لباس، تفریح سالم، غذا و مسکن نیازهای واقعی هستند اما چیزهای فریبنده هستند که فقط پول شما را در معرض مصارف بیجا قرار میدهند. متی چیزهایی کوپکتر مثل زیور آلات و مجسمه هایی که خارج از ظرفیت خانه شماست. نداشتن پلان دراز مدت و استراتیژی فوب می تواند شما را در معرض مصارف بی مورد قرار دهد، تلاش نمائید تا از معرض این مصارف دوری

جویند.

منبع و مافذ: www.tebyan.net

با اصطلاحات حقوقی و اقتصادی آشنا شوید

بخش هفتم

گردآوردگان: څارونکی پامیری و څارونکی حیدری اعضای دفتر مشاوریت حقوقی

۲۲۷- متولی بانک: شخص حقیقی که تنظیم امور بانک اعم از دارایی ها، دفاتر و اسناد را به عهده داشته باشد.

۲۲۸- محاسب: شخصی که امور مالی تجار، یا شرکت ها و سایر ادارات را تنظیم، ثبت و بعداً به منظور اجراء به مراجع ذیربط محول می نماید.

۲۲۹- محاسبه مرور زمان: محاسبه مدت مرور زمان بر اساس سال هجری شمسی و یک روز بعد از وقوع جرم.

۲۳۰- محصول: تولیدات زراعتی و صنعتی که معمولاً با قید نوع محصول ذکر می گردد.

۲۳۱- مختلس: شخصیکه مرتکب جرم اختلاس شده باشد.

۲۳۲- مدعی: شخصیکه حق خود را از شخص دیگر در حضور محکمه می طلبد.

۲۳۳- مزایده: صورت خاص از فروش مال که طی آن خریدار با هم رقابت کرده و هر یک قیمت بیشتر از آنچه که ابتداء به بایع عرضه شده پیشنهاد می دارد.

۲۳۴- مزایده کتبی: مزایده مراتب فروش اموال دولتی با در نظر داشت تشریفات اداری و رسمی در مطابقت با احکام قانون.

۲۳۵- مزد: وجه نقدی یا جنسی که در مقابل کار کارکن یا اجیر بر اساس قانون و یا یک عقد خصوصی پرداخته می شود.

۲۳۶- مستنطق: تحقیق کننده ای که از مظنون یا متهم در

قضایای جنایی جهت کشف حقایق معلومات را بدست میآورد.

۲۳۷- مستخدم: شخصیکه بر اساس عقد با قانون برای شخص یا اشخاص (اعم از حقیقی یا حکمی) در برابر اجرت کاری را انجام دهد.

۲۳۸- مشتری: شخصیکه چیزی را خریداری می کند.

۲۳۹- مشتری بیمه: شخص حقیقی یا حکمی که شرکت بیمه به نفع او تعهداتی را انجام می دهد.

۲۴۰- مصادره: مویده جزایی که بر اساس حکم محکمه ذیصلاح بالای اموال مرتبط به جرم تطبیق گردیده و اموال مذکور به دولت تعلق می گیرد.

۲۴۱- مصالحه: حالتی که اشخاص برای رفع اختلافات ذات البینی شان قبل از مراجعه به قضاء و یا در جریان محکمه قبل از صدور حکم قطعی توافق نمایند.

۲۴۲- مصوبه: به معنی تصویب شده، تصدیق شده و یا قوانین، مقررات و احکامی که به وسیله مقام، گروه، مجلس و یا انجمنی مورد تأیید قرار گرفته باشد.

تجارتی محسوب می شود.

۲۵۱- معاملات تجارتي تبعی: آن دسته معاملات تجارتي که اصلاً و به ذات خود تجارتي نبوده ولی اگر معاملات مذکور از طرف تاجر جهت پیشبرد امور تجارتي اجراء گردد، تجارتي محسوب می شود.

۲۵۲- معاوضات مالی: حقوقی که جنبه مالی داشته باشد قانوناً و شرعاً مجاز بوده در عقود معاوضه بین طرفین عقد رد و بدل می گردد.

۲۵۳- معاملات حقوقی: معاملاتی که قانوناً انعقاد آنها به رسمیت شناخته شده باشد.

۲۵۴- معتمد: حقوقی که با پرداخت وجه نقدی به عنوان ضمانت در حساب مربوط پول نقود در وجه او قید و اجراء می گردد.

۲۵۵- مفاد تابع مالیات بر عایدات: مفادی که از درک فروش تبادل دارایی های ثابت و سرمایه گذاری در پیشه ها و تجارت بدست آمده و تابع مالیات میباشد.

۲۵۶- مفاد قابل مالیه سال مالی: مفاد حاصله از درک فروش، مبادله و یا انتقال دارایی اشخاص حکمی در جریان سال مالی صورت گرفته و در مطابقت با احکام قانون تابع مالیات شناخته می شود. ●

ادامه دارد...

۲۴۳- مصونیت پول عامه: عدم ضبط و مصادره دارایی های عامه توسط محکمه به منظور تدابیر احتیاطی در مطابقت با احکام قانون.

۲۴۴- مضاربت: عقدی که به موجب آن یکی از طرفین (مالک سرمایه) متعهد تأمین سرمایه نقدی گردیده، با قید اینکه طرف دیگر قرار داد (عامل یا مضارب) با آن تجارت کرده و در مفاد حاصله از سهم خویش با هم شریک باشند.

۲۴۵- مطالبات تضمین شده: فروش دارایی هایی که مطالبات منظور شده اعتبار دهندگان علیه بانک یا مطالبات بانک را علیه دیگران از طریق مزایده عمومی تضمین نماید.

۲۴۶- مظنون: شخصیکه به سوء ظن به نسبت ارتکاب جرم توسط ارگان های کشفی دستگیر شده یا قبل از نسبت دادن اتهام به وی، در مورد او اقدامات وقایوی اتخاذ شده باشد.

۲۴۷- معاملات اسعاری: انقال واگذاری وجوه اسعاری از یک مرجع به مرجع دیگر.

۲۴۸- معاملات اعتباری: معاملات بین بانک ها و تاجر جهت افتتاح اعتبار تا تاجر بتوانند به حساب اعتبار مفتوحه اعمال تجارتي را انجام دهند.

۲۴۹- معاملات تجارتي: اشخاص تاجر یا غیر تاجر که اموال منقول و یا خدمات تجارتي را به مقصد و یا اجاره دادن به دیگری خریداری می نمایند و آن اموال منقول، به حالت اصلی و یا به شکل دیگری تبدیل نموده بفروشد و یا اجاره بدهند.

۲۵۰- معاملات تجاری اصلی یا بذات: آن دسته معاملات تجارتي که اصلاً و به ذات خود تجارتي بوده و تابع شخص نه میباشد، معاملات مذکور از طرف هر شخصی که اجراء گردد،

اطلاعیه د افغانستان بانک

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بدین منظور آروزومندیم تا همه افغانها مسوولیت خویشرا در قبال وطن و ارزش های ملی خویش در گلیه زمینه ها بخصوص در قسمت ترویج هر چه بیشتر پول افغانی ادا نمایند.

BanK

Da Afghanistan Bank, Publication

Issue 65 Sixth Year, November 2012

ملي پیسې د ملي یووالي سمبول او زموږ د هېواد او خلکو د ملي
اقتدار نښه ګڼل کیږي او باید ورڅخه په ټولو داخلي معاملو، راکړو
او ورکړو کې ګټه پورته شي.